

90 Ft

Csak a nyár társí fel agyunk börtönét, hogy kiúthassunk a vég-
telenbe és magunkba, amely talán még tágasabb.

Megszállhatatlan mozdulat hátról belénk, temetnek el ben-
nünk. Mértelen gazlágására csak egy-egy különös fénytörés
pillanatában ismerünk rá. – Ez a Felhámadás!

Mert egybékint folyamatosan meghalunk. Egydimenziós felü-
let vagyunk. Csak ritkán sikerül felnyitni a nyár kútjának fede-
lét és – amúgy „proust”-ian – ráismereni az „igazira”, az életre,
a suse-voltra. A megélezött illúzióra.

Erre csak a nyár képes. A sok múlt, sok kép összetörve bever
egymáson, kompozitálódik. De néha egy különös, áldott pillá-
natban megláthatjuk az életet sokszólamúságban.

Czigány Ildikó a MALÉV első pilótanője, Fokker 70-es első
tiszt. Végzettsége szerint zenetörténész, szakdolgozatis párizsi ös-
tendőisként írta. Rendszeresen ír novellákat, verseket, két kötetet
(Zene a tengereken és Kék világ) a Z-füzetekben is megjelent.

CZIGÁNY ILDIKÓ

Négyezer napja a nyárnak

EMLÉKEZÉS ÜZEMMÓDBAN

Z-füzetek/83

CZIGÁNY ILDIKÓ

Négyezer napja a nyárnak

EMLÉKEZÉS ÜZEMMÓDBAN

BUDAPEST

Z-füzetek/83

**A sorozatot szerkeszti
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

A kötet kiadását a MALÉV Rt. támogatta

© Czigány Ildikó

Csak a nyár töri fel agyunk börtönét, hogy kiláthassunk a végtelenbe és magunkba, amely talán még tágasabb. Megszámíthatatlan mozdulat hátrál belénk, temettetik el bennünk. Mérhetetlen gazdagságára csak egy-egy különös fénytörés pillanatában ismerünk rá. – Ez a Feltámadás?

Mert egyébként folyamatosan meghalunk. Egydimenziós felület vagyunk. Csak ritkán sikerül felnyitni a nyár kútjának fedelét és – amúgy „proust”-ian – ráismerni az „igazira”, az eltűntre, a sose-voltra. A megőrzött illúzióra.

Erre csak a nyár képes. A sok múlt, sok kép összetörve hever egymáson, komposztálódik. De néha egy különös, áldott pillanatban megláthatjuk az életet sokszólamúságban.

Czigány Ildikó a MALÉV első pilótanője, Fokker 70-es első tiszt. Végzettsége szerint zenetörténész, szakdolgozatát párizsi ösztöndíjasként írta. Rendszeresen ír novellákat, verseket, két kötete (Zene a tengereken és Kék világ) a Z-füzetekben is megjelent.

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

Emlékezés-üzemmód: a TU-154-es repülőgép egyik navigációs rendszerének üzemmódja, abban az esetben, ha a helymeghatározás a föld(víz)felszín jellegéből adódóan nem lehetséges. Ilyenkor a rendszer az utolsó mért adatot tárolja.

június 1

Úr napja volt.

Apu epret vitt a gödöllői szülőotthonba. Bekopogott a nyár.

június 2

Felém zuhan az ég. Örvényei ragyognak. Fekszem a fű frissen kaszált illatában és akkorát kortyolok végre a tiszta levegőből, amekkorát csak egy csecsemő tud, élete első lélegzetével. Szabadság. Az emlékező anyag sejtjei gyűjtik a levegőt. Felhasadt az idő, szakadékaik mentén ellátni a végtelenig.

Itt ül mellettem ő. Liheg, mert futott, rózsaszín nyelve belelóg a fűbe. Az ő sejtjei is levegőt cserélnek. De szabadsága véges. Az élő anyag csak elviseli a csodát, amely történt vele. Én is csodálom. És mennél jobban ismerem korlátait, – kárpótlásul – annál jobban szeretem. Én azonban kizuhantam az égből. Itt fekszem a nyár megkezdett pázsitján és látok!... Látom az ég ívét!

június 4

Szitakötőszárnyú reggel. Fény remeg az ablakon. Vakáció!

A színes kréták elfogytak, minden betű a táblán, s a terem kiürül. A zsivalygó sereg – székek koppanása – a kapu felé vonul. Gyengéd, szinte édes a Déli pályaudvari mozdonyok füstje... Tutajos gondolatban már a balatoni nádasban csónakázik.

Megújult a világ. Hat, nyolc, tíz év gúzsba kötött képei tündökölnék az illúzió új fényében. Kék hegyek! Szabadság! Végtelen nyár!

június 6

Fényes füvek kergetik a napfényt. Hallom a jövő hangjait! Már emlékszem rájuk! A zöld búzaföld közepén tán hűvöszöld árnyék szalad? Vagy a kalászkok sötétek még? A földeket megtámadták a színek: pipacs-kenyeret eszünk? Réti zsálya táncol a pirossal.

Itt dobog New York, nem kell látnom már. Elég, ha ülök a pipacsok között.

június 7

Balatonvilágos – mondta a tábla, ahol vonatunk nehézkesen megállt. Világos volt, mint a kora-júniusi reggel.

Az M7-es autópályát még építették. Hosszú úton érkeztünk meg végre, és először láttam életemben, hogy a halványkék víz végtelen égbe szökik.

Harmat pergett ártatlan reggeleken.

A kis faház édes gyantaillatot árasztott, szúnyoghálós ablakai kellemesen szűrték a fényt.

Az utca végén gazos ösvény vezetett le a szakadékba, a tóhoz. Mielőtt útnak indultunk volna Anyuval, Apuval, a kertben reggeliztünk, vajas-mézes kiflit és kakaót. A finom, „nyugati” kakaóporral teleszórtam a tányért és szépen kinyaltam.

Most délután van. Konyakszínű fényt ad a nap, s innen úgy látszik, az öreg fenyők térdig puha vízben állnak. Fölöttük vesztegel vonatunk. Aztán lassan utoléri elhagyott ritmusát és továbbütemezi az időt. A túlevelek közt lágy villámokat szór a tó fénye ránk.

június 8

Szabadiban még úgy lehetett belesétálni a tóba, mint a tengerparton. A sima homokból egyszer csak elkezdődött a víz.

Lehetett lábnyomokat hagyni benne, sétálni a talpunk alá kúszó vízben és hasalni benne, mint a krokodil. Meg apró kagylóféléket gyűjteni és a rajban ijedező kishalakkal versenyezni. Vörös törzsű, égis érő fenyőfák vigyáztak ránk, mert ők már nagyon régen ismerték a tavat, őrizték a fészkeket és a júniusokat. Ha meleg volt, csak beléptünk közéjük, ropogott lábunk alatt a rengeteg túlevél. Fénnel fűszerezett az erdő hűse.

A többiek már nagyok voltak és éhesek, én kicsi és csak szomjas. De azért felszaladtunk a kitaposott ösvényen az öreg villába dél felé, ahol – úgy emlékszem –

nagyon finom rántott csirkecombokat ettünk petrezselymes krumplival és tejfölös uborkasalátával. És én is éhes voltam.

És Olivér sem harapott, hanem szépen fénylett rőt, írszetter szőre a vörösbe dőlő délutánon.

június 10

„Reggeli után elmentünk a vasútállomásra kiváltani Zoli biciklijét. Nagy hullámok voltak. Kifelé a többiek beleugráltak a vízbe és én egyedül kieveztem, teljes gőzzel neki a partnak. A *Ki nyer ma?* után elmentünk egy Sirály nevű vendéglőbe. Apu dedikálni ment a könyvét, de azokat véletlenül máshová vitték. Délután tollasoztunk és kiolvastam a *Tüskevárat*. Láttunk egy döglött angolnát. Fellőtték a sárga jelzést és gumimatrac-csatáztunk a nagy, zöld hullámokban. Gergő az éjjel rém sokat bögött.”

június 12

Ilyen finom eperfagylaltot még sose ettem! Igazi eper-darabok ültek a tejszínben és ott készítette a néni helyben, a kilátónál. Nyírfa asztalnál ültünk mind az öten, alattunk zöld sík volt a Balaton. Gergő pici pónin ült, mi meg elmentünk a közeli erdőbe, Sátán és Betyár hátán. Később odajöttek az asztalhoz és bársonyorrukat beletunkolták a hátamba, meg néztek ránk nagy, csillogó golyószemekkel.

Azt hiszem, ilyen egy ló.

június 14

Piros-zöld napok. Piros háztetők a zöld búzaföldek fölött, fogyóban a fehér.

Elkésett bodzavirágok, nagy, kerek porcelántányérok a holdvilágban. Ribizhbogyó fejű, szárcsafekete szárnyú suszterbogarak repülnek és három napja vendégem egy cserép mögött a tejfehér medvelepke.

A forró földből reverendás szentbogarak remete-barlangjai nyílnak, fölöttük áll a bíborvirágú agárkosbor, még feljebb tengerészruhácskák tartanak légi bemutatót.

A virágzó borsón mintha fehér madártojások ülnének és a szarkaláb kusza szárnycsülei ugrálnak a veteményesben.

Száz lepke szállt le a birsalmafára: virágai azok.

A málnalekvár-színű fal tövében nyusziszürke kölyökcirmos ül. Mellette harcos, róka-sárga kandúr álmodozik, hasa mint a tejbeáztatott cipó.

június 17

Akác, pipacs, repce, bodza. Fehér, piros, sárga, fehér – ismétlgeti az első öröm fáradhatatlanságával a nyár.

Milyen nyersekség, élesek még ezek a színek! Citromsárga a repce, táblái már messziről világítanak a levegőben, a pipacs szemtelenül piros és mint az iskolából kisereglő gyerekek, teliszaladják a mezőt. De a fehér! Az lágú és gyöngéd, mint egy falusi első áldozó osztály és a zöld búza mögött fehérre ájul az akácos hegyoldal.

Piros vásznak alatt ülünk a szigligeti vendéglőben és hideg eperlevest eszünk jó sok, kemény tejszínhabbal. Incin piros trikó, előtte citromfagylalt. Arcukon labdajátékot játszik a fény: ki kezdte, nem tudni, az eperleves vagy az ernyő piros árnya, lobog a levegő, csengenek a nevetések.

június 18

A 8. emeletről már kedves játékszer a vasút. De távolabb a hihetetlen dolgok valóságosságával kerül el a tó. Szürkészöld fényborzongás. A napból, mint megbontott gyümölcsből, csorog a fény a tóra. Mindjárt alkonyodik.

Felhallatszik a zene, tompán, álmosítón. Vagy arról a hajóról jön? Igen. Ugyanaz a hajó. Színes gyöngyök rajza a vízen, teste szinte nincs is. Nagy mulatság lehet rajta – tizenöt évig tartó. Az eleje illúzió, aztán az illúzió emléke. Ennyi csak a különbség.

június 19

1 óra 35 perc. Ennyi ideig tarthat.

A starton állunk, jár a motor, nézed a stopperórát. A pannonhalmi apátság utánunk fordítja tornyait.

Múlik az idő. Virágoznak a péri mákvirágok. Nagy szemük, szirmuk lilába foszlón fehér, rózsaszín, mérgezett. Ismerős kertek. Van még idő, felballagok a dombtetőre a keresztúton, a kis kápolnához. Zizeg a vidék, árpa aranyhaja leng. Lassan eljön az idő. Érkezni kell. Az ég párában fuldokol... belezúg a motor, nyitom a fékszárnyat. Másfél óra. A világ szíve dobog, méri a másodperceket.

június 20

Az a piros, réklis ruha volt rajtam, amit még Mami hordott. Széplakon fürödtünk egyet az alkonyati tóban.

A köröshegyi plébánia tetején már fiatalok a gólyák. Az öreg többször fordult, szárnya eltakarta az eget, amint alacsonyan átsiklott felettünk. Bentről tömjén- és fuvolaillat karikázott. Nyári Betlehemesünk „pásztorai” megették hagymás zsíroskenyerüket a borospincében, megpaskolták útközben a csikók nyakát és visszatértek a templomba, hogy az este leszálltával kezdődhessen az előadás. Megszólalt az orgona.

június 21

A pirostól épp csak egy árnyalattal sötétebb, cseppnyi lilától megszédülő rózsák futottak fel a falra. Meggyszínű? A bordónál világosabb? Csak találgatom. Talán a part, azt tudom. A part világoskék volt. Azúr a nyári párában remegő ég, tej-kék a víz lágy csillámokkal és csak kicsit konkrétabb kék a korlát, amely kivezetett a tó fölé. Olyan Tibi-csoki-kék. Vagy kissé inkább napszíta, mint a nefelejcs... Ezt sem tudom? Elképesztő! Meggypiros és világoskék. Sőt! Megvan. Olyan volt, mint Apu szeme.

És úgy emlékszem, olyan, mint a pára – vagy a derű – glóriája, amelyben Anyuval álltak a mólón, mögöttük a fénybe vesző tóval.

június 23

„Nagyanya, küldjél még túróspitét! Itt csak csont meg tészta van a levesben.”

Abban a jó, kis alumínium dobozban ültek a piték, a fűben, mert alja nem volt a sátonnak és nedvesre pállott minden ruhánk estére. De napraforgó-sárga lett a fény, ha délben szagoltuk, az ágyra dőlve és a zivatar vége felé álmosítón tipergett az eső a vásznon. Láttuk az ősemler lábnyomát, fürödtünk a tóban és reggelente madárcsicsergésben csücsültünk az erdei „trónon”.

„GYERTEK ÉRTEM! Nem akarok hazamenni! Dede, süssél még túróspitét!”

június 25

A cseresznyehúsú június úgy áll már a lábán, mint a gabona: egyenesen, büszkén.

Nagy nyár. Vibráló kék levegő, az eperfa levelei tengerfényű csillanások és lassan sárgulni kezd a mező. Szép, meleg sárga lesz, akár a régi házak falai.

Az árpa aranyhaja már belengte a biciklis árnyékát. Dél van. Izzik a kukorica, a tücsök zizegő parázs, sűrű fényben hintázik a táj.

június 26

Ma szedtem először forró szemeket a málnabokorról.

Mezítlábás délutánon kigyalogol az ember a málnásba – bokáig süpped a puha földbe –, belenéz minden szembe, hogy a bogárféléket, színes hernyót időben kilakoltassa, aztán eszi.

Eszi Vácon, Szadán, Nagymaroson, aztán ládába gyűjti, és Dede befőzi és megisszuk szódavízzel, ha nagyon szomjazunk már a nyárban.

Aztán alkonyat lesz belőle, málnaszínű, kék este hegyekkel, bordó rózsafutárokkal, akik hírt hoznak rólunk.

Az út partján kivirágzik a mályva.

június 27

A tó partjára gyors szél jött. Sehol máshol nem hallottam, csak a kútmély magyar nyárban, ezt a surrogó-sisegő levéldalt. Felkúszott a szél a sudár jegenyére, aztán megérintette a víz felszínét és elszaladt. Halszagú lett a levegő, mélyet lélegeztem. Leperdültek a nyárfavirágok és a nyári hóesés megforgatta a világot. Mélysége lett a térnek, amint az ezüstpelyhek súlytalan és céltalan rohantak.

A távolban nyúlánk testű, fehér madár állt a vízen, mint egy nagy, magányos virágbimbó.

június 28

Mintha élő térkép fölött járnánk. Balaton, Adria, Appeninek: a sötét hegygerincek között piros bogarak a kis falvak házai, rejtett tavakra bukkanunk. Aztán jön Genova,

jól látható a sárga homokos part, smaragdzöld szemhéja a tengernek, fehér fodorpillákkal, beljebb meg kékül, egyre kékül.

Kiérünk a tenger fölé. Nincs már mit nézni, mint a kéklő fénye két a vízen. Néhol – mint a felforni készülő tej – „fölsődik”, hártya-fény ül a tetején, máshol valóság-kék. A kettő közt opálos érzetek ákombákomja: a fénylő felszínen még fényesebb, a sötétkéken még sötétebb rajzok futnak. Aztán van, ahol szinte parázslik a víz és van, ahol kék csillám.

Lassan a francia partokhoz érünk, a nizzai futópályát látom, aztán a cannes-i kikötőt. Alattunk kanyarog a sztráda. A kéket fehér csíkok sebzik meg: lent a hajók, fent mi szántunk vonalakat.

Amint repülünk, felragyog, majd kihuny a víznek egy-egy táblája. Csak egyetlen szögben fénylik fel, mintha kigyúlna, életre kelne és jelt adna nekünk; egy pillanat csupán és már vissza is simul a végtelenbe. A felragyogás ereje rövid, de aki látta, tudja, hogy a fény ott alszik a tengerekben.

június 30

Gödöllő, Zebegény, New York. Párizs, Athén, Szigliget. Van még valami? Európa. Forgó fák, hullik a zöld fény, két torony közt harangoznak. Duna-víz, város-álom. Zúg, mint a víz, áll, ezer lábon. Chrysler palota. Édes gumi-illat, itt kell élned. Egyedül, Párizssal. De nézd csak! Kéken kék, fehérén fehér... hajók és repülőgépek. Ez a saját kezem? Felszállunk. Alattunk Tihany, Badacsony.

Ölelj át, mert szinte félek.

Kezedben fogom az életet.

július 1

A Nyár viharában...

...lány hullámokat rajzolt gépünk, úgy hajlított vonalakat és karcolt szögeket, mint Picasso a vásznán. Zenélt, mert tudta, hogy mikor kell levegőt vennie és mennyit, végigszánkázott egy tartott hang ívén, trillát dobott bele vagy hintázott, lebegett egy megérkező 12 súly előtt. Ritmusát hosszúak, rövidek, feltörés és zuhanás ütemezte, vonalat, azaz dallamot vezetett. A dugóhúzó előtti pillanatok decrescendóját az adott pontban bevillanó szárny avizója akasztotta meg és már gurult is tovább a zene, tutti szólt a motor hangja.

július 3

Megjöttek Anni néniék. Reggelre érkeztek vonattal, Prágából. Éjszaka csattogott a vágány, tavak, erdők hátráltak, dőltek visszafelé. Nagyszerű utazni!

Nagyapa már visszaért a Dunáról, ahová úszni ment.

Délután kimentünk a Dagályba. Tomika nem jött, mert álmos volt. Anni néni mondta, hogy „Ilonkám, nem kell neki semmi”, de Nagyanya csinált szaftos húst és sültöt fánkot, baracklekvárral.

A fürdőben nagy volt a zshivaj. Visszhangok és visszfények táncoltak a nagy, meszelt medencék lakkozott vizén.

Volt idő bőven.

július 4

Szedtem jó, lucskos barackokat. Anyu csinál belőle gyümölcslevest. Tejet Csongi is kap. Pár hete még apró zöld bogyók voltak és szőrösek, mint a madárfióka feje. Messzelátóval láttam a „pepita” kutyát a zöld fűben, most azonban elé öblösödött egy hatalmas cseresznyefa. Kikelt a nyár.

Az első napraforgók már kinyitották szemüket. Nemsokára kanárisárga tenger ragyogása fog elönteni mindent! Kijövök ide újra. Ez itt a ház, az ott a fűz – mézvarázs! Ölemben, felhajtott trikóban barackokat hozok; a vérszilvák haja vörös-lila, mint a jól fésült, divatos lányoké. Padlizsánlila napfény süt át rajtuk. Semmi más nem kell, csak a tiszta levegő! A tűzvirágok, a fényerdők, a tintalila tenger! – szólt a szénalány.

július 7

Tavasszal Tibiék alaposan megcsonkoltak néhány öreg gyümölcsfát. Akadt, amit láncfűrészsel „váltak vissza”, hogy csak néhány karvastagságú ág töve maradt a törzsön. Köcsögöket akartunk ráakasztani. De a fa testéből fiatal hajtások eredtek. Hihetetlen! Ennyi erővel a gereblye is kivirágozhatott volna. A minap aztán meglepve láttam, hogy a leghúsosabb, hatalmas sárgabarackok ezen a tövig csonkolt fán teremtek: büszkén ültek az „élettelen” fatörzsön.

Az élet feltartóztathatatlanul élni akar.

A forró, fekete csokoládé láva-súllyal folyik a csészébe. Ezzel kezdem a napot. Fölötte könnyű csörömpölésben szaladgálnak a helybéliek, még felsőbb szólam dallamos csivitelésük. Szinte fehéren süt a nap a könnyű felhőcsipkén keresztül.

A tengerparti kavicsok színesek, mint a cukorkák. Van köztük vajsárga, kávészínű, mogyoróbarna, aztán rügy-rózsaszín és rozs-vörös, meg kicsi fényes feketék és forrás-fehérek. De az egész valami tengeri fény deríti hajnal-kékbe. Ott locsog csendesen, beszélget, mint a városi népek a reggeli kávé mellett.

Ma az egész nap a miénk, csak estére mossuk le magunkról a sót, hogy helyébe rúzszt és parfümöt tehessünk, aztán bevonulunk a középkori templomba, a Malatestákhoz, és énekelni kezdünk.

A pineák ernyője olyan a dombtetőn, mintha lebegnének; türkizzöld, békés ejtőernyők. Mögöttük sötétkék az ég.

Játékból összecseréljük a szobák kulcsát, senki sem talál haza. A teraszon eszünk, lábam kilóg a fák közé. Leégttem volna? Szinte lüktet az arcom, de csak a só meg a szél. A környék kókuszillatban úszik. Napolajé, mely a carrerai hegyek márványporánál is világosabban rögződik bennem a nyárhoz. Este, ha fehér ruhát veszünk, szinte eltűnik testünk a sötétben. Csak a csipke világít.

Holnap továbbutazunk a hegyekbe, Foligno közelébe. Korábban jártunk már itt, ismerős minden kő, kereszt és kút. Assisibe minden alkalommal elzarándokolunk, ha a környéken járunk. Annál is inkább, hiszen Chiara és Francesco a kísérőnk. (Chiara hangosan nevet, gitározó apácákat figyelnek Pistával a templom-téren.) Ameddig a szem ellát, Umbria lankái vetnek szelíd hullámokat. Ferit sose láttam még kétségbe esni. Talán nem véletlen, hogy Olaszországba ők hoztak el?

A faluban egész reggel harangoztak. A vörös cserép-épület teraszai kőrő, nyitott tenyerüket tartották a fény felé.

Fölöttünk kis gyalogösvény vezetett a templomhoz. Máskor, hétköznapokon a templom sarkán álló „bár” körül zajlott az élet. Focimeccs, cappuccino, jégkrém. Ilyenkor a templom csendes volt, és hűvös, csak egy bóklászó napsugár ült be derűsen a szüette padba.

Feri körbenézett az alattunk elterülő umbriai tájon és őszinte öröm töltötte el:

– Gyerekek, hát, hová hoztalak benneteket?!

Pista mosolygott a bajusza alatt, Boli – aki még egy fejjel magasabbról gyönyörködhetett a tájban – bölcsen ingatta a fejét.

Megismerkedtünk az erdő fényeivel. Hosszú, vöröstörzsű fenyőfák közt vezetett az út, szemünk fölött túlombjaik krokodilzöldje, lent viszont rozsdavörös túlevél-temető, mintha tűz ömlött volna az erdő aljára az oldalról jövő verőfényben. Puha bársonyszőnyeg parázslóit talpaink alatt.

A tó körül dombok magasodtak.

Egy legendás hős válhatott itt fűzfává valamikor, fatörzsbe örökítve mozdulatait. Alatta eredt a forrás, amely a tavat táplálta.

Tibivel felkapaszkodtunk a suvadás tetejére és leültünk a szakadék szélén. A távolból felhallatszott a strandolók visongása, még a csattanást is hallottuk, amint egy fejest ugró alatt megnyílik a víz. Néhány kolompoló boci felsétált egészen az erdőbe, a fák eltakarták őket, mint az erdei vadakat, csak néhány méterről láttuk meg csodálkozó fejüket. Tünődve csilingeltek.

A tó partján apró, mesebeli házak álltak, szinte a vízből dugták ki fejüket. Hoztunk a kútról vizet és a múltból illatozó ház mellett tüzet raktunk. Szemed fényében kibomlottak az apró lángok. Soká ültünk így. Később már csak az éjszaka lélegzett ágyunk fölött, a tűz is elfáradt. Hamuja őrzi a megtalált időt.

július 17

A kút melletti öreg rózsabokor szirmait visszhangozza az ég: felhők tearózsaszín fénye deríti világossá az alkonyatot. Ha tiszta lenne az ég, már árnyék borítaná a kertet, de így este 9-kor is a holdként világoló pádon ülünk és nézzük a száguldó fecskét, amint vacsorájukat üldözik az égen. A zöldikeszínű almalevelek szinte foszforeszkálnak a pernye-kék alkonyatban. Fekete kislcecske pihen a faháncskötegen, görög-piros muskátli a kövön.

Élünk.

Ujjunkon érezzük a valóságot, oly közeli, mint a tegnap és egyszerű, mint az ébredés.

Még meg sem születtem, már velem voltál. Megöleled életem és a szó arcunkon nevetéssé oldódik.

július 14

A búzavirágok kékje már világosabbá olvadt és elterjedt a világon. Állítólag katángkóró, de szerintem kamilla-kék. Füstös, pesti játszótereken is megél, szóval társaságkedvelő. A búzavirág sötétebb és titokzatosabb. Csak egyetlen helyet ismerek,

Domonyvölgyben, ahol szétszaladt, mint egy kéken-lila szőnyeg. Ez a búzavirágtenger.

Meg a bükki vadvirágok. Ahol a ciklámenlila, korallvörös, kénsárga és ruha-kék színek pofozkodnak egy szőnyegnyi tisztáson. Közben zizegett a mező, pedig csönd volt, csak százezer rovar, bogár, darázs zenéje zakatolt.

július 16

Hiába álltam a zuhany alá, öt perc múlva megint száraz volt a hajam, szőke, forró szél fújta, jólesően.

Ahogy lejjebb mentünk a völgybe, a nap már szinte alulról érte a fákat, és olyan színe volt, mint a fény felé tartott, habos korsó sörnek. Meg mmt a bőrödnek, amit a repülőtéren süttött kenyérbarnára a nap. Kézen fogva sétáltunk, mintha épp tegnap vettél volna feleségül és jött mögöttünk a kicsi, fekete fecske. Ügyetlenül bukdácsolt a magas fűben. Visszafordultál, rám néztél, és úgy éreztem, mosolyod megvéd mindentől.

A nyugati égbolt alatt úgy vonultak a hosszú hegyek, mintha Henry Moore faragta volna őket, sötét, acélkék anyagból. Mögékük pedig Szent Péter, nyilván tévedésből, narancslekvárt öntött.

július 18

Csőnd van a nyárban. Csak állunk a kertben, már majdnem sötét az este. De az átkúszo fény, amely mindent összeköt és felidéz, mögé áll. Lézerpillanat.

Csak állnak és várnak. Vár a kukorica (már lassan címerezni lehet), vár a napraforgó, várnak a fák, türelmesen. Mind, az öreg cseresznye, az almafa szerényen, és a nagyok, a juhar, a jegenye. A macska is áll, bár bogár után kap, de vár ő is. Hempereg a hűsítő, tiszta homokban, melyben mezítláb járni jó, tenger-forró a simogatása, selymes, mint a víz. Most langyosat lehel. Fanyar gyom- és szénailat száll fel vele. Itt vagyunk. És várunk. Vagy talán utazunk?

Először csak két-három tücsköt hallok, külön-külön a szólamokat. Aztán többet, talán százat is, zsong a föld. Hallom a háttérzajt, ezer tücsök zenéjét, a csillagok háttérzaját, szétválaszthatatlanul.

Fél tíz, az ég még világít. Permetszerű, ezüst fényt szór a kukorica. Valóban tengeri. A csönd mélyéről kutya ugat, vonat zakatol, aztán énekszó szűrődik át a tájon.

Mire várunk? (Hirtelen végigborzongok, amint megértem a fákat. Csak hallgatnak, de mindent tudnak.)

Aranyzöld uszályán hajózunk a nyárnak.

Amott a Naszály lazac húsú oldala: kibányászott belseje harminc éve világít.

Amerre dombon visz az út, a távolban rózsaszínű házak foltozzák a zöldet. Mamiéknál fői a csirkeleves, sok répával és májjal, a kertben csipke-hinta lengi álomba a délutánt.

Lemegyünk a Dunához. Át, komppal, az Ördög-szigetre, bele a vízbe, bokáig a langyos iszapba, nézzük a túlpárt szürkészöld fűzfáit, amint borzolja őket a szél. A nyárfákba ezüst csíkokat fest, felhasítja rajtuk a zöldet és megszínezi ezüst fonákfényel.

Vác, Duna, Győr. Ahonnan Nagyanyáék jártak evezni. Ahol Bözsi néni földszintes

házának ablakán kiszöktem hajnalonként fontos feladatot teljesíteni. Óvatosan, észrevétlenül lopóztam a hajnal nyomába, titkos találkát rendeztem kacsákkal, tyúkokkal, kutyákkal. Sietni kellett, mert éledt a strand, kisárgult a világ 9 órára.

július 21

Krisztina körút 51., IV. emelet 2. Középmagas, rozsdabarna ház, egy nála nagyobb szürke és egy egészen kicsi sárga között. A forgalmas utcán jár a 18-as villamos. A 4. emeleti erkélyen rózsaszín petúniák lebegnek a szélben és reggelre hatalmas, kék hajnalkák születnek. Az erkélyt kockás, zöld rács veszi körül, szabadon járhat a levegő. A reggeli ragyogás bokáig ér és a Krisztinaváros körpanorámája hunyorog a fényben. A 18-as „csille” megy a Moszkva tér felé, csattog vasfoga. A Vérmezőn galagonya virágzik, Nyír néni, Tölgy néni ágai.

Kis zöld autó fordul a Mikó utca sárgaköves sarkán. Szemben a Vár arca, ismerős ház-fogak, vanília-házak. Az első arcok kitartanak. Az első szemek még látnak. Fehér pelenka-zászlóban leng az ebéd.

Itthon vagyunk. Nem értem, la bitorolja ezt a házat, és mikor mehetünk végre oda vissza? Már nem lehet sok hátra. Hiszen itt van minden és mindenki változatlanul.

Talán fogom egyszer a biciklit (azt a régi pirosat, amivel jól nekimentem a fának), nyakamba veszem a macskát, és kibiciklizem az időből.

július 22

Hol volt? Régen. Talán egy francia faluban, vagy Magyarországon.

Távolból harangszó hallatszott és olybá hatott, mintha a harangszó is a kánikulában gyengült volna el. Csak a darazsak dongtak a mezőn, apró, száraz vadvirágok hőség-oldotta illatában.

Az istálló árnyékot adott, de hűvöset nem. Ajtajában felbálázva – messziről aranyrögök – az idei szalma. Bent a lovak szaga – ami inkább illat – szinte folyékonyvá vált a melegben. Gyönyörű pejló állt középen, felnyerített és nagyot csapott a fara körül táncoló legyek közé. Szőre sima, csillogó barna, sörénye, farka fekete, mint a kátrány, homlokán pedig fehér jel, mintha egy varázsló keze érintésének emléke volna.

Odabú)tam nyirkos nyakához és átkaroltam. A cukrot azonnal beszipantotta tenyeremről és szivacsos orrával tovább bökdösött. Nagy, sötét szeme olyan fényjeleket küldött, hogy biztos lehettem benne, ez a beszéd magasabb rendű formája, fényszavak sugárzása. Hosszan nézett rám, tán csodálkozva, hogy nem minden szavát értem.

Mellette fiatal, sárga ló figyelt. Sörényét és farkát mintha a tűző nap szíttá volna szökévé. Ha nem tévedek, Poly-nak hívták. Csikó volt még, mikor kiszaladt utánam a rétre és fogócskáztunk. Ember nem ült a hátán, kocsi nem volt mögé fogva, csak szaladt, szaladt hullámzó izmokkal a nyár-szagú réten.

július 23

Tizenhárom óra repülés után érkeztem meg, egyedül; soha a környéken sem jártam korábban, mégis különös érzés fogott el. A város mögött magasodó sötét hegyek vonulata és a csendben távozó nappal valahonnan ismerős volt. Narancssárga ég

világolt a lassan feketébe váltó hegy mögött. A távolban apró fények szitáltak.

Ezeket a hegyeket láttam a Déli pályaudvar fölött, a hátsó erkélyről. Talán jártam is ott? De mikor?

Csak ettük a mexikói ízű vacsorát, Dénes bácsi whiskyt töltött „fogmosó” poharába és beszélgettünk. Kati, Mari, Karcsi, a gyerekek.

július 24

Hegedűszó, Bartók, Mozart motívumok társulnak a készülő ebédhez. A medence vize kéken villan. Valaki gyakorol.

Délután beszaladunk Denverbe, a virágfényes városba, üvegpikkelyes kígyó-épületei közé.

Kirándulunk. A levegőből már csak a tisztaság marad, a molekulák erősen fogynak, ahogy 4000 méter felé közelítünk. Átlépünk egy forrást, kiérünk az erdőből és csaknem leülünk az ámulattól.

Előttünk nap-havas domboldal áll, élesen elvágva az égtől, amelyből sötétkéken tűz a napfény. A csillagközi fekete már kezdi belopni magát, de erősebb, akaratosabb a fény.

július 28

Kezemben a rézkilincs. Lassan nyílik a sötét, veretes ajtó. A fehér kőfalak kellemesen hűvösek. Szobánk szűk, boltíves ablaka a parkra néz. Odakint arat a nyár.

A fehér spaletták gyűjtik a fényt, a teraszon néhány kerti szék, nyugágy hever üresen, mert az ebéd utáni forróság elől mindenki hűvös szobájába menekül. Vagy a könyvtárba. Esetleg rögtönzött kirándulást tesz a pókháló-függönnyel belakott toronyban, amelynek „lőrésain” át jól láthatók a rózsakert és a védett fák.

Ott sétál Iván, Géza kártyázik, István futó látogatást tesz Piroskával, Menyus Zolival pingpongozik. Kopog az írógép. Emil este jön le Apuhoz egy kis borral. Délelőtt együtt ültünk a parton. Zöldesszürke a víz, a csónakból jegenyesor, domboldal fehér kápolnával – valaki megalkotta a tájat.

A falubeli asszonyok jó ebédet főznek, nem maradhat ki egyetlen fogás sem. Szól a kisharang – kész az ebéd!

Délben vakon ragyog a fény. Négy óra után azonban színbe öltözteti a tárgyakat, kicsit megtörve és megmutatva titkos tájaikat is, amit a fehér szilárd árama eltakart. Színes gyöngyökre bomlik a napfény, a fehér gyűjtőkemencéjéből zománcozottan gurulnak ki a színek. Piros ebszóló pihen a bálványfa alatt, örökzöld ezüsthák, kék sudárszályák bólogatnak, a rózsalonc boróka mellé telepszik. Édeskömény illata változik csombormentává, füstikefű, madármályva, fehérsom és levendula virágzik a tiszafa árnyékában. A nap átsüt testükön, fényszálaival átszövi őket. Meg a július többi napjait is. Hogy végül ne maradjon más, csak ami sosem volt.

július 25

Kiértünk a hegyek közül. A szép, de szorongató sziklák elmaradtak, és kis autónk előbukkant végre az alagút torkából. Fellélegeztem. Itt voltunk hát, ismét,

Olaszországban.

Este fekete kagylókat ettünk sok fokhagymával és fagylaltot. Szálláshelyünk távolabb esett a várostól. Az ablakból – mint egy aranybokor – csilingeltek a város különös ékszer-fényei. San Gimignano. Szerb Antal könyvét olvastad az ágyon, én meg csak néztem az éjszakát... a teaszínű, karcsú Ferrarát, a húsos, zöld-vörös Bologná-t, Siena sakktábla-templomát és a teret, amely kiszáradt tómeder. Viareggio-t és Puccini házát, az ég párnájába tűt szűrő ciprusokat.

Együtt álmodtunk igazakat.

július 27

Borsoséknál jártunk. Komppal mentünk át, a fecskék fürgén követték „mozgó otthonukat”, könnyű műrepülőként cikázva az „anyahajó” körül. Nyugat felé csillám-milliárdos volt a tó, élő aranyszőnyeg, keleten pedig tengerkék, csak selymesebb és lágyabb.

A templom fészek a falon, kipottyán szárnyam alól.

Lenn két oroszlán őrzi a kaput, édig kúsznak az örökzöldek. Firenzében ezért ismerős a San Miniato kolostor, a kert, a rajzolt testű ciprusok.

Madár-kövek. Simák és gömbölyűek, mint a délután. Szobrok pihennek az izzó zöld között, fügelevél, fagyai fényében.

július 30

Tegnap épp átvonult egy hidegfront. Jó, kiadós zivatar jött délutánra, fürödtek a fák, palaszürke lett a nyugati ég. Aztán hosszú ideig esett, a teraszon ülve hallgattuk, amint pereg a víz a leveleken.

Ma friss és fényes a reggel. Erős szélben szálltunk föl, és az első leszállást Tapolcán nem is bíztam növendékemre. Végigrepültünk a Balaton északi partján, olyan tiszta időben, hogy szinte késként vágott a levegő. Mint egy verőfényes akváriumban, lapos, kavicsos felhők sakktáblázták az eget. Nagyítón keresztül láttuk a földet. De nemcsak egy apró részletét, hanem együtt az egészet, több falut, száz házikót, lovaskocsit.

Szigligetre Sümeg felől érkeztünk, a strand jegenyéi mentén kétszer is áthúztam alacsonyán – Zoliék evezővel integettek.

július 31

Kimentünk a szántóföldre. Nem messze a hangártól már javában folyt az aratás, jobbról tarló, balról lángoló napraforgók mellett haladt az út. Árnyék lengett fölöttünk, az út menti akácok tették. Tényleg aranyszínű a szalma! Aki látta, tudja. Aranyló, messziről fénylő forró-sárga szálak, felrakva hengerbe, kockába, buckába.

Nagy szemekkel néznek a napraforgók. Bámulnak, csodálkozva, szótlanul. Ezresével.

aug. 1

Amikor a nagy farakás mellett „napfürdőzőm”, gyakran látogatnak meg érdeklődő

lepkék, szöcskék, sőt, egyszer egy óriási, bölcs szarvasbogár is megtisztelt jelenlétével. A kékeslila boglárkalepkék tánca a sárga gólyahírek között mindig eszembe juttatja a természet (és a költészet) tökéletességét, az ember alkotta szerkezetekkel szemben. De legkedvesebb látogatóim – akik rendre visszatértek – a cincérek voltak. Az akácrönkök közül egyszer csak előtolták „antennáikat”, majd fekete pernyeként rezegve levegőbe emelkedtek. A landolás után – egy szalmakalapon vagy Proust jeles művén – megpihentek, és hosszan lehetett tanulmányozni formás testük felépítését. Azt hiszem, sosem voltak hősök, csak szépek.

aug. 2

Sűrű, puha csokoládé volt a kánikula. Folyékony, súlyos, lassan mozgó. A körtefa alatt állt az asztal, fehér székekkel, és lassan vigyázni kellett, hogy az öklömnyi körték ne a levesbe pottyanjanak, ha súlyuk már elszakította őket az ágtól.

Szódavizet ittunk. Ha nem is régi „köpcös” üvegből, melyet csacsifogaton hoztak nagyapámnak, de szódavizet, pezsgő, suhogó ízűt. Felemeltem a poharat, és az ágak közt átsikló napfény ragyogó gyöngyöket szórt a pohárba.

Fényt ittam, nem is vizet.

aug. 5

Széttárta karjait a ház. Kinyitotta összes légzőnyílásait, ablak, ajtó, minden kikerült a helyéről, hogy száradjanak a frissen festett falak, meg hogy tudjunk aludni az éjszaka sem szűnő hőségében.

Dede ilyenkor vizes lepedőket terített az erkélyre, a konyhába, hogy hűsítsék a levegőt, a festékszag pedig a vakáció kezdetére emlékeztetett, amikor a megszokástól vaksivá lett szemünk hirtelen rányílt a világos falakra, a tágassá vetkőzött tantermekre és újnak látta őket örömben. A vakolat vizes illatának hőséből léptünk ki a nyárba.

Most is festünk, tátong a szabadság az üres ablakokban, reggel jólesik korán kikelni a füllelt ágyból és a vízpermet alá állni, együtt a virágokkal. Reggel hideg, citromos gyümölcssteát iszunk, délután jegeskávét vaníliafagylalttal és fürdünk a vízben, rengeteg a csillámló víz, tófény, csobbanás, nevetés, hullámozó nádas. Vagy a nyári erdő húse. A fényerdőké, ahová a napsugár szitán szalad le és fényfonatok hágcsói ellenpontozzák a sötét törzseket.

A porforró délutánt csak az este lendíti langyossá. Nyitva minden ajtó. Szabadon járkálhatnak a macskák, a lepkék, tán özike is járt nálunk az éjjel, és az öreg erdei fenyő lehajtja fejét, hogy halkán benézzen hozzánk.

aug. 6

Telnek a napok, kaszálod a füvet. Érik a szilva.

Hol voltál, és miért nem éreztem maró távolléted korábban? Hiszen saját tükörképem idegenebb tenálad, hideg és különös, te viszont kinyújtott kezem folytatása vagy, a legközelebbi lépés, ahová mozdulhatok. A napok fordulása sem igazabb tenálad és beköltözöl szemembe, hogy te légy a meggyfa, a madár, a mosoly. Betöltöd a tájat.

Óceán érintése a kezed. Béke és bizonyosság. Talán gyermekkorom minden örömeivel téged szerettelek. És minden csókot neked szántam.

Milyen egyszerű átölelni. Alakodban gyűlik, benne formálódik testté a szeretet.

aug. 9

Valaki kellemes limonádét kever a zongorán. A bár narancsszínű, piros, kis lámpások lobognak az asztaloknál. Csak a zongora fehér. Marival egy külső asztalnál ülünk, hogy a víz közelében legyünk, rálátással a bár tarka éjszakai életére. Kókuszos ananászlét iszunk, egész kevés rummal. A társaság többi tagja szétszóródott nyolc emelet hajó-városában.

Holnap „Kék estély” lesz. Mindenki kék ruhában fog jönni, felsorakoztatva az *Ezeregyéjszaka* árnyalatait.

Én jobban szeretem a „Kék nappalokat”, amikor Marival a hajó végében állunk, kék szemmel, kék köpenyben, mint egy tengeri fénytörés.

aug. 10

A kelő nap selymes vaníliafénnel tapétázta ki a szobát. Még majdnem vízszintesen küldte sugarait a sokadik emeletre.

Később megint forróság lett, de akkor már a mezőn jártunk. Csak az ezüst nyárfalevelek sisteregtek a szélben. Míg Tibi repült, én bicikliztem a környező falvakban. A lovak, virágok, gyíkok jól megnéztek. Almásderes, fiatal lóval beszélgettem a kerítésnél, erdei vadvirágok fűszeres illatán át vezetett az út, mozdulatlan gyík-ékszerek kirakata volt a kő. A tisztáson karamellás bocik álldogáltak.

Este megettük a céklalevest meg a puha csülköt, mustárral.

Hazafelé a zöld folyó mentén vitt az út, szárny a szárnyhoz szegezve, géppárban követtük a keskeny folyó útját.

aug. 12

Az estének illata van.

Ülünk a tűz körül, nagy akácfarönkökön. Gergő forgatja a flekkenhúsokat, Zsófi a lovakról mesél, Anyu a vörös hasú madárról, amelyik itt rakott fészket, Apu Tibivel koccint, Zoli Erdélyben van. Dedének megtelefonáljuk, hogy „aggódunk érte”, Csongor feketefehér terítő a zöld fű közepén. Apró, lila levendulák gyűlnek az asztalon – nizzai vagy szadai termés. Apu ma kaphat egyet, mondja Zsófi.

„A tűz égjen” – jegyeztük Simonffyól, amikor éjfélkor mégis megérkeztünk, hogy életünkben először – és utoljára – találkozunk. A tűz égett és hamarosan megmelegedett a halászlé is.

Pókhálós könyvek alatt aludtunk, és a cica felszaladt a fa tetejére. Izsákfán már repültek a fiatal golyák.

Bolyong a szél. A fák fekete csipkéje mint pernye, lebeg a vérnarancs ég előtt. Lassan mindenki elalszik. Csak a tűz ég.

aug. 14

„Akácméz, ezüstfenyő eladó” – szolt a hirdetemény a tóparti ház falán.

Egy öreg fűzfa kimosott gyökereibe kapaszkodtam, hogy könnyebben vízbe ereszkedhessek. Talpam alatt puha szilvalekvárként 26 mállott szét az iszap. Egy pillanatra megálltam. Próbáltam szétválogatni emlékezetemben az összefolyó vizeket – győri Dunát, szegedi Tiszát, álommá vált tavakat –, de csak a mozdulat maradt, meg a kimosott gyökér. A selymes víz körülfolyta alakomat, nem mondott semmit. Csak folyt, mint az idő.

Énekeltek a nyárfák. Forró szél dalolt leveleik között, különös, repetitív zenét, ugyanazt, de változót, mindennap mást, valahonnan mégis ismerősét.

Igazabb már nem is lehetne a nyár.

aug. 18

Megérkeztünk. Az El Corte Inglés előtt tett le az autóbusz, ismerős környezetben, és a levegő illatában tévedhetetlenül benne volt: Barcelona. A téren dél-amerikai zene szolt, szökőkút csobogásba mosva, és egy nagy, fekete kutya boldogan fürdött a vízben.

Pusztit nyomtam nedves arcodra. A csomag könnyű volt, de szívesen hátamra vettem volna a várost is. Hiszen minden utcában saját lépteink zajára ismertem, minden *Tapas* feliratú kirakat mögöl barátaim néztek rám. Teli volt velünk a város.

Jártunk a kikötőben a szétnyitható hídnál, felmáztunk a Sagrada Família elkészült tornyába, gyalog, 35 fokban. Bókláztunk a középkori városrészben, a Katedrális kerengőjében, ahol az oszlopok egymást kézen fogva táncolják körül az égbe szökő pálmafát. Csodálkoztunk a régiségpiac színes szódásüvegein, író- és varrógépein, meg a friss tintahalakon. Engedtünk a tenger óhajának és végigfeküdtünk hullámain, aztán megvártuk, míg könnyedén a partra vet és pezsegve körülszaladja kezünket. De estére mindig a Ramblára értünk, madarat, bohócot, virágot nézni és néhány korty Sangriával kifényesíteni az éjszakát.

Ma ez történt, amikor megérkeztünk.

aug. 20

Hetek óta tart a szárazság. A vitorlázógépek alig repülnek, mert minden nedvesség elillant a levegőből, egy „humilis” felhő sincs az égen.

Gyűjtjük magunkba a nyarat. Már szinte nehéz cipelni, annyi nap préselődik egymásra, de egyre gazdagabbak leszünk: sok évnyi nyár hátrál szívünkbe, és megtelepszik ott. Talán a többit el is felejtjük.

Milyen jó annak a virágnak, lepkének, amely csak a nyarat ismeri! Egy nyár csak az élete, de neki talán az örökkévalóság. Hosszúak a nappalok és se szerik, se számuk. Mielőtt pedig kihunyyna a nap, véget ér életük. Magjaik telelnek át, bűvópatakként átvészelve a rossz időket. Igazából persze meg sem hálnak, hiszen a tavaszi hajtás, az „új” lepke emlékezik az elmúlt nyarakra: rögtön a virágra száll. Folytatja, nem elkezd az életét. Már születése pillanatában mindent tud. Ebben különbözik tőlünk.

aug. 23

Amerre kutyám futott a vadvirágos réten, mintha levegőbe ugrottak volna a virágok: tarka lepkék tucatjai röppentek föl lábai előtt. Végre leültünk lihegni a dombtetőn. Csukott szemmel süttetem az arcom, és amikor újra körülnéztem, az első másodpercek sötétkék fényben ragyogtak.

Van-e szebb ennél? A napraforgók sárga tenger kúszó hullámai, a learatott földeken összekotort szalma délután olyan fényt visel, mint egy ékszersivatag, aranysárga és szilvavörös csillanás. Sötét szamáca guggol az erdő mélyén, egy szalamandra-foltos béka szelíden néz a sarokból. Surranó szél jár a tanyasi fák közt, alattuk állatok illata, pislogó kakas, pihenő boci. Tavaly itt figyeltük két juhászcutya nászát. Naphosszat együtt járták a mezőt, kergették a labdát. Aztán az egyiket megmérgezték. Nemsokára a másik is elpusztult. Most fényes fogú, nevető pofájú kölykük néz rám, kicsit félrebillentett fejfel. Mancsa még „túlméretes”.

Én is közéjük tartozom. Boldog vagyok és kiszolgáltatott, sodródok a ki tudja meddig tartó nyárban. Kutyaszívvel.

Aug 26 (Egy közönséges ünnep)

Olyan, mint a többi. Semmi különleges, csak a szokásos. Szóval ünnep.

A gépen ismerős dallamok szólnak, míg a széksorok közt cikázunk, kávé készül, üléstámla, miegymás. Ha mind kész, jöhetnek az utasok! Dorombolni kezd az első hajtómű. Még nem hallatszik semmi, csak a falak rezegnek gyöngéden kezem alatt, aztán a világ mélyéről előtűnik a halk dorombolás. Jön a második, a harmadik, sikolt a levegő, mintha gőzmozdony készülődne induláshoz. Méltóságteljesen gurulni kezdünk. A nénik, piaci szatyorral kezükben már megnyugodtak, ülnek a gyerekek is, a sok nyaralni induló család, távoli magyar falvakból, talán életükben először.

Hová megyünk? Mindegy. Dél-tengerek felé. Mallorcára, Máltára, Rodoszra vagy Palermóba, sütkérező tengerek felett; Adna, Genova, francia Riviéra, látom a marseille-i kikötőt, a hegyi pásztorokat kecskenyájjal Malaga felé süllyedőben, aztán olasz halászfalvakat, Athént, mint egy fehér drágakősvivatagot, város-gyerekeket itt is, ott is, a tengerben alvó állatként lapuló szigeteket, és kéket, rengeteg kéket, mintha egy nagy karnevál végén minden szín ereje kékké egyesülne és nem maradna más, csak a nagy-nagy világító Tenger.

A pilótafülkében utas-hegyek. Felnőttek lábai közt apróságok igyekeznek előrebújni, filmfelvevők zizegnek.

– Tedd a hátára, Lacikám, ne kényelmetlenkedjünk – jegyzi meg kapitányunk barátjának, aki a gépet vezeti. Úgy nem kéne fotósainknak a jóga művészetre emlékeztető pózokban próbálkozniuk egy-egy sziklaszirt becserkészésével.

– Vegyetek levegőt – szól Laci a jobb ülésből.

– Miért?

– Süllyedünk!

És tényleg: nemsokára belerohanunk a felhőkbe. Mintha egy óriás madártej adagjában hajóznánk, de golyó-kemény, fényesre csiszolt habok közt, úgyhogy Laci meg is jegyzi: – Na, nézzük meg, mit adnak a tv-ben! – és azzal bekapcsolja a lokátort.

Érdekes a műsor, sok felvillanó gócocska látszik, a zivatarfelhők. Hol jobbra, hol balra hintázik a gép, amint a felhőket kerülgetjük. Szinte táncot lejt, uszálya a szárnya.

Természetesen látás szerint és 45 fokkal szállunk le, mert rövid a pálya. A tenger fölött alacsonyan fordulunk és ha azt a pici vitorlást nem látnám, nem tudnám

megmondani, harminc méteren vagyunk-e vagy háromszázon. A nyugati fény katedrális üveglakaként törik milliárd darabra, mintha csillogó golyócskák ugrálnának a víz felszínén. Elénk fordul a pálya, torkolatánál magas, meredek sziklafal vörösük.

Egy óra kabóca-zaj, pillangó-illat és magnólia-fény – aztán minden kezdődik előlről. Együtt vagyunk.

aug. 29 (Mentőn)

Igen meleg volt a délután, pedig a párák felhővé forrtak. Csak a távolból szűrődött barackszínű derengés. Ebben a súlyos, vizes melegben feltámadtak az illatok. Végigsétáltam a piac utcáján, és nem tudtam pontosan, a narancsfák illóolaját érzem-e vagy a parfümökét, amelyek – mint az orgona sípjai – ötvenliteres bödönöktől a cseppentőnyi üvegcséig – minden méretben sorakoztak az úton. Mint egy nagy harangjáték.

Vanília, ópium, mályva, citromfű terjengett a levegőben, a kihívóan méz-illatú virágokkal versenyezve.

A templomtér már kiürült, összecsomagoltak a zenészek. André a mólón állt hajója mellett, tengersizű szemével huncutul kacsintott ránk, aztán intett. Többé nem láttam őt.

aug. 31

Reggel, amint kibotorkáltam a fény felé, a szőlőlugas levelei megannyi zöld napocskaként világítottak. Fejünk fölött apró lila tojások gömbölyödtek, némelyikük már szinte fekete, édes.

Tóni szöcskére vadászott, négylábról négylábra pattant a megszáradt bab között, amíg roskadozó almafánk alá nem ért. Itt hátára hemperedett és boldogan fürödni kezdett a meleg porban. Jóska már türelmetlenül mekegett csinos kis óljában. Pórázon vittem reggelizni (kiszolgált ejtőernyőszinóron), de ma már hiába rohant a csenevész szilvafák alá, elfogyott a hullott szilva. Új kedvence a zörgő bab lett, meg néhány satnya paprikapalánta. Tibi lehasogatta az öreg cseresznyefa száraz ágait, s bölcs bakkecskénk nagy örömét lelte az égből hulló gallyakban. Fehér homlokát a vastag ágakhoz dörgölte, a ropogós kis gallyakat meg egyszerűen bekebelezte. A napraforgó kifordult tányérjában gerlepár ült, szemezgettek.

Odamentem Jóskához – még mindig kellemes kölyök-sajtszagot áraszt –, és megsimogattam bársonyos orrát. Szép, barna szakálla nőtt. A déli nap heve elől az árnyékba heveredett, és fejét hóna alá dugva aludt, mint egy nagy vízimadár.

A fák közt sisteregve közlekedett a szél. Arra gondoltam, már nem sokáig hallhatjuk az élő lomb énekét. Hallgattam, amint hol felgyorsul, hol lágy suhogássá szelídül a dal, de bő, hatalmas a kórus, felkúszik a juhar tetejéig, aztán beletúr a tömzsi körtefába. Békésen hullámozott a dallam, titokzatos derűvel, mintha örökké tartana.

szept. 1

A falusi strandfürdő bejáratánál lila petúnia-zuhatagon vágunk át, hogy a lépcső tetejéről lepillantassunk a tóra. Szemből erdős domboldal őrizte, a templomnak csak a

tornya látszott, mint egy vízimadár csőre. A tóhoz széles kőlépcsősor vezetett le, mintha egy katedrális vagy Nemzeti Múzeum bejárata lett volna. Gyorsan mélyült a tó, a meredek domboldal nyilván a víz alatt is folytatódott.

Csukott szemmel, hanyatt feküdtem, és a csobbanások tarka visszhangja háttérzenévé oldódott mögöttem. Nem volt zsúfolt a part, nem éktelenkedett fülünkben kötelező zene- és reklámcsóva, csak a víz zenélt meg a gyerekzsivaj. Ettünk viszont jó sült halat és jégkrémet, erdei gyümölcsökből. Ujjunkat a fűbe töröltük, kenyeret dobáltunk az acélzöld fejű kacsáknak és neveltünk a pici kutyán, amelyik újra és újra kivonszolt a szájában egy emberfej nagyságú követ. Bágyadt, meleg napfény omlott ránk.

Gergő még aznap megszületett – mondta Apu, darazsat kergetve a sörről.

szept. 2

Mestre, a „Kis piszkos” előtti utcarész.

Csaba énekel, hangja lávaként folyik az utcán, testvére a szomszédban daloló gondolatoknak. A Szent Márk téren szinte mozognak az oszlopok, nyüzsög a tömeg. Sós Velence-illat, a tenger gondtalanul csapkodja a síkos lépcsőket – jól megszokta már. „Hazám, hazám...” – éneklő Csaba, és később mi is csatlakozunk a rögtönzött utcai koncerthez.

A turné végén, hazafelé Dowland *Búcsújából* különös, szívszorító hang szól:

*Búcsút intek drága táj,
búcsút venni ó, be fáj.
Messze tűnő boldogság
vissza úgysem térhet már.*

Nézem a változatlan arcokat és tudom, hogy minden megváltozott. Mi lenne, ha autóba ülnénk és az Alpokat átszelve kiérnénk a terebélyes síkságra, kiszabadulva a hegyek szorításából, a napfény mezejére?

Nem tudom. Ha csak egyetlen mondatot kellene felidézniem, ha csak egyetlen félóra történetét kellene pontosan lejegyezniem, döbbsenten tapasztalnom, hogy nem megy. Mintha egy nagy akváriumban a halak elolvadnának, és csak a víz maradna, amelyben feloldódtak.

A víz azonban mindent tud. Ott mormolja sok ezer éve, kő- és hullámhangokon. Csak figyelni kell.

szept. 4

– Kérjél magadnak egy Számoszt! – mondta a folyosón elsietve mellettem a TU–154-esek főpilótája.

No, ha ezt ő mondta, annak oka lehet, úgyszólván már fordultam is vissza és mentem a tervezésre Számoszt kérni.

Néztek rám, hogy orvos látott-e már, hiszen ki kér magának ilyen „aprópénzes” utat? Ráadásul 54-esen!

Hát én. Mert gyönyörű helyeken járunk! Alig telik el olyan nap, hogy ne látnám a tengert. Kopár szigetek közt fénylik a nyüzsgő vízfelszín a délutáni napáradásban...

selymesen sötét, mint felettünk a feketébe hajló ég, ahol már az űr kezdődik. Hol itt, hol ott bukkan fel, Isztambultól Málagáig, ma Tunisz, holnap Kalamata.

Egy „korty” tenger és másképp látom a világot, ott fénylik a szemünkben, bármerre járunk.

Aztán persze az 54-es. Elavult gép. Kimenő típus. Mégis ezen érzem magam a legjobban. Még repülőgép. Ha az ő hajtóművei dorombolni kezdenek, úgymint megáll a világ. Hatalmas, hátraívelő szárnya műalkotás, arányai olyanok, mintha Leonardo da Vinci álmodta volna!

Szóval Számosz. Ahová mások csak fele ekkora géppel járnak, mert rövid a pálya, és egyenesből nem lehet megközelíteni a hegyek miatt. Úgy képzelném: Számoszon marcipánfák nőnek, kék datolyát terem a tenger, és vitorlákból rakják ki a bevezető „fénykort”. Vitorla, kápolna, föld – ennyi egy leszállás.

Megesküdnék, hogy a szárnyvég belekaszál a vízbe, de nem, szépen kiforgatják, és már földön is vagyunk. Mese az egész.

szept. 7

Városka, függőlegesen. Térképet nehéz volna készíteni róla, mert az utcák, lépcsők „fednek” egymást. Háztetőből nő ki a következő házikó, fürdőkádnyi az udvar, tele virágokkal, amelyek szintén felfelé nőnek, felkúsznak a falakra. Sötétkékre festett fából készült az ajtó, ablak és cukor-fehér a fal, a napfény kupola-kemencéi.

Vízzel áldott vidék. Bármerre lépünk, az egyszemélyes utcákból a Nagy Kék bukkan elő, minden lépcső a tengerhez vezet.

A fehér falak közt fekete asszonyok járnak. A fehér lépcsőkön fekete macskák pihennek. Na jó, van egy barna is – de az csacsi.

A városkától kicsit távolabb laktunk, az erkélyről néhány piros muskátlibokor mögött megint a tenger bukkant elő. Felfedeztünk egy kis, homokos öblöt, amelyet körbelelt az erdő; árnyékot, zöldet és kabóca-éneket küldve a fürdőzőlcnak. A víz gyorsan elnyelt minket, vízisíelők meg a szárnyashajó hullámai toltak gyengéden a part felé. Apu időnként megivott egy ouzó-t Tibivel, Anyu csak mosolygott a szokatlan ragyogásban.

Egy jócskán kabóca-lakta fa alatt ebédeltünk: szőlőlevélbe csomagolt rizses gombóckákat, görög salátát juhsajttal és sült birkahúst.

Láttunk öregembert csónakból polipot fogni, láttunk napfényes temetőt, tú testű ciprusokkal. Motoroztunk kúriától kastélyig, és ültünk a sziklán lábunkat háztetőkre lógatva.

Most állítsuk meg az időt.

szept. 9

Mozdulatlan.

Attól ilyen végtelen.

Kisimult a nyár. Nem perzsel a napsütés, csak ülünk a szőlőlugasban, és nézzük a mélykék eget, alatta a bólogató ággal.

Átszűrt nyár. Mint a must, tiszta és szóttan.

szept. 10

Van harkályunk. Itt kopácsol mögöttem a diófán. Egyébként előkerültek a szajkók is. Időnként pottyan egy dió a fáról, és ilyenkor cirmos macskám megkövül, aztán ráveti magát az „ellenségre”.

Letörött egy ág a körtefáról, nem bírta a sok gyümölcs súlyát. Még zöld és kemény ez a körte, majd a pincében érik be, a téli hónapokra. Valahogy, úgy látszik, „tartalékolja” magában a nyár érlelő fényeit és a sötétben, titokban – amikor már fagyok terítik be a reggelt – kigyúl tőle. Forrósodik a belső nyártól, édesedik fehér húsa, dolgozik benne a nyár.

Hogy szeretnék én is körte lenni. És elraktározott, begyűjtött perceit elrohant nyaraknak megszelídíteni, és sötétedés után, a polcon, életre kelteni.

Talán valahol, a föld mélyén érlelődnek nyaraink egymásra préselt percei. És mint szalmakazal a padláson, meggyulladunk; magukra ismernek a szavak a növekvő világosságban.

Kecském mindenesetre örült a letörött körteágnak és szépen elrágcsálta.

szept. 12

A sulis elöl nagy teherautókkal vittek. Hiába az évnyitó, mintha nyaralni mennének!

A hűvös hajnaloknak fanyar almaillata érzik. Reggel még jóleső a langyos, cukros-citromos tea, délben tanyasi vén akácok tövében pihenünk. Kotyognak a tyúkok. Barnák, fehérek, csirkék.

Holdfényű golden almák integetnek a gáton, ahová horgászni megyünk. Törpeharcsára, főleg. Azt meg is pucolom és megsütjük paprikás lisztben, odakint.

szept. 16

Megint Korfu. Odafelé már nem viszünk utasokat. Pedig ilyenkor talán még szebb. A tenger megmosakszik, partra veti a nyár szennyét. Megtisztul az idegenektől, csak a kék halakat ölelt hűsen.

De örök a zöld, virágozik a leander, hosszú lábú madarak állnak a csendesedő futópálya melletti vízben. Bezárnak a világot uniformizáló üzletek és ezzel egy időben kiszélesedhet kameránk képe az el nem tűnőre. Szívüket szemérmesen titkoló tárgyak állnak ruhátlanul a fényben. Ránk néznek.

A kápolnának előbújik szerzetese, a kecskéket végighajtják az utcán, az olajbogyó fanyar illata erezi a reggelt.

Utasok nélkül kicsit több „örömrepülést” engedélyeznek maguknak a fiúk. Talán 200 méteren sem vagyunk, amikor átrepülünk a pálya felett. Mint a frissen préselt olaj, olyan a napozó város fénye. Végigrepülünk a partvonal mentén, a tiszta víz alá látni. Fordulunk. Szárnyunk mentén fordul a világ, lassan arcunkba ömlik a tenger. Mintha tényleg a tenger sütné, ragyogva ég a víz.

Ehhez még pilóta kell! Ki sem veszik fordulóból a gépet, egy hajó fölött úgy lógunk a levegőben, hogy az az érzésem, szinte rá lehetne ugrani. Aztán a velünk együtt lejtő domboldalon „szánkázunk”, míg földet nem érünk Korfun.

szept. 18

Lassan ülepedik az este. Titokzatos tücskök ciripelnek, és a ház falán cirmos fényt táncol a lomb.

Annyi már bennem a nyár! Áprilisban csak hunyorgunk a hirtelen jött fényben, védtelenek és áttetszőek vagyunk. De most kitölt, ujjhegyemig ér bennem, szinte én magam vagyok a nyár.

És amíg este virágok ülnek a levegőben, addig nincs is semmi baj.

szept. 20

A levelek közt bukdácsoló napfény most színes filmet vetített a ház falára. Kerítést festettél.

Mennyi nap ideje, mennyi idő súlya présel már hozzád – gondoltam. Minél több időt töltünk együtt, annál jobban szeretlek. Kiürülni, elveszni? Épp ellenkezőleg: amint karod súlya kell a hátamra, míg alszom, úgy időnk súlya szorít egymáshoz. Az emberi agyból ugyanis hiányzik a „DELETE” gomb. A lélek csak gazdagodni képes, „törlés” nincsen. Épül, egymásra rakódik, új vegyületet alkot az anyag és belőle semmi sem vész el.

szept. 22

Egy letört gallyon méretes, szurokfekete hernyó gyalogolt. Közelebről figyelve még szebb lett: bársonyos, fekete testét csillogó bolyhok borították, és úgy fénylett a kis állat, mint az a cipő, amelyet gondos, török cipőtisztító „szakmunkás” pucolt meg. A hernyó tőle megszokott nyugalommal araszolt előre a fűben, és ahogy mozgott, apró ezüst pettyek szaladgáltak a bőrén. Nem volt visszatetsző, sőt, ünnepélyes hatást keltett, mint egy szőrmebunda az Operagálán.

A zöld küllő fején piros sapkával, persze hogy szép. A vadkacsa is, lenn a pataknál, metáلكék tollával. De ez a fekete hernyó egyszerűen csodálatot ébresztett bennem.

szept. 26

Selymesen süt a nap. Nyugodt a nyár: nem látszik rajta semmi. Rezdületlen, amint ontja fényét, kicsit bágyadtan talán, de annál meggyőzőbben.

Hát, mit gondol a nyár? Hiszen – egy szemhunyás – és el fog tűnni, vége. Olyan örökbenézőn ragyog, olyan erős. Pedig nemsokára meghal. De a nyár derűje, úgy látszik, határtalan. Nem kezd köhécselni, nem kapkod levegőért, nem igyekszik bizonyítani, hátra-hátra pillantva, hogy jön-e a vég. Nem. A nyár áll, muskátli-piros öntudattal, nem szorong, nincsenek aggályai. Gerle-harangbúgás, amely kezdettől van és mindig is lesz.

Elmúlása előtt egy perccel sem kapkod, csak mosolyog ránk, békében.

szept. 28

Ki kell ásni a céklát. A paradicsom megszáradt maradványait már kivettem, meg a

babkarókat is. Nemsokára rend lesz, kész vagyunk a téltre. Csomagolunk, kicsit olyan ez, mint felvétel után a bontás.

A polcon frissen főzött paradicsomlevelc sorakoznak, ismerős arccal. Előkerül a mozsár, mérleg, teák, pogácsaszaggató – most végre mind sorba állnak, a szereplők, akik eddig összevissza szaladgáltak a színpadon és tették a dolgukat, most mind ott állnak a függöny előtt.

Sorba rakjuk a ruháit is, kardigánt pulóverre, meg kendőt, harisnyát. Aztán, ha kész, akkor már csak várunk.

szept. 30

A legjobban a hangja fáj: hogy nem hallom. Szólalna már meg, csak egy mondatot!

Nézzük az éles képeket, ott történik előttem, világos, de néma, mint az álom. Nem tudni, mit beszél, talányos csendben szalad a film. Már olyan, akár egy vers.

Mikor szólalsz meg már? A hangon, melyen a lélek, az értelem közlekedik.

okt. 3

A hűvösödő esték és harmatos reggelek után úgy döntött a természet, hogy megréfal minket. Meglehet, ajándéknak szánta, de fájts is, amit tett. Mintha eltemetett barátunkkal találkozoznánk ismét szembe. Ugyanis két napja .visszatért a nyár. Reggel illatos, langyos a levegő, este is órákig ülhetünk a farönkökön, anélkül hogy fáznánk. Délben 26 fok volt, virágszínben rágcsáltuk a diót és – láss csodát! – a Pesti úti vadgesztenyefák egyike (miután zörgő leveleit már augusztusban elhullatta) fogta magát és kivirágzott. Gyertyafehér, nagy virágokat termett, örülvén a hosszú, szünni nem akaró nyárnak.

A veresi tó partján vacsoráztunk, kinn a kacsák mellett, ahol a jegenyék kézről kézre adják a napot, megengedve, hogy sudár törzseik között be-bepillantson még egyszer a tóra.

Megint elhittük, hogy nyár van.

okt. 5

Gúlába rakva áll a sok kukoricaszár. A macskák boldogan bújócskáznak benne, a fogatlan kandúr, akit a házzal együtt örököltünk Juliska nénitől, fekete cirmosom, meg testvére, a Színes. Teljesen egyformák, csak az egyik „sárga”.

Hevernek a puha fűrészpörban, aztán Tóninak eszébe jut valami, mert határozott, gyors léptekkel hozzám siet és felkuporodik az ölembe. Mostanában egeret is fognak, a szénapadláson vagy a diófa alatt. Illetve, nem tudom, micsodát... Gyönyörű, őzikebarna bundája van a hátán, a hasa meg tiszta fehér.

Butus cirmosom az éjjel – mintegy három méterről – rávetette magát egy süniire. A süni elszaladt, de Tóncic, azt hiszem, még fogatlan korában is megemlegeti...

okt. 10

Ma a Bükkön át mentünk Miskolcra. A nap még átható meleget adott, nem maradt meg rajtunk a pulóver. Mintha valóban a nap melege gyújtotta volna lángra az erdőt. A nyár hűsítő zöldje után most sárgák és vörösek égtek az őszi fényben. Égre törő fák levél-tremolója, zsolozsmája szólt. Szőke, kénsárga, narancspiros és bőrszínű levelek izzottak, fák rozsvörös és téglarózsaszín ruhában. Egy tisztásra érve pedig a kökény kék bogyói ellenpontozták a csipkebogyó pirosát.

Kihalt étteremben ebédeltünk, poros agancsok alatt. Ozfilét, áfonyával. Én szívesebben találkoznék élő szarvassal, áfonyabokrok között. Talán Tersánszky vezérbikájával.

A lillafüredi tó vizét beterítette az avar. Szinte rá lehetett lépni. Most is kettesben voltunk, és most is fogtad a kezem. Úgy, mint amikor elrepültünk a tó fölött Sajókápolna felé, kötelékben.

okt. 13

Buli volt a reptéren. 54-es találkozó. Birkapörkölttel, amit nagy kondérban, „evezőlapáttal” keverték, meg pogácsa, bor.

Csillogó szemek találkoztak és egyetértettek, bár maguk sem tudták pontosan, miben. A zenét eleinte énekszó, majd szintetizátoros orgona szolgáltatta. Minden gömbölyű, ha barátok és dallamok közt vagyunk.

Egyszer csak azt mondtad:

– Nahát, fantasztikus találmány ez a szintetizátor...!

Mire én:

– Igen... fantasztikus találmány a zene.

okt. 17

Tibi nagyszerű poháralátéteket szeletelt a cseresznyefa elszáradt ágaiából. Szinte rózsaszínű a belsejük és bársonyos.

Vácrátóton az út szélén láttam egy érdekes szerkezetet. Este megpróbáltam Tibinek leírni, hogyan nézett ki, de nem lettünk okosabbak. Azt mondta, leírásom szerint lehet akár egérfogó, akár betonkeverő. Közös megtekintés után azonban megállapítottuk, hogy szőlőprés.

okt. 19

Nagy szemű, tojás alakú, hamvaszöld szőlőt ettünk. Ami nálunk termett, csak egy lábasnyi mustra lett elegendő. Nincs is jobb, mint görög szőlőt friss, magyar kenyérral enni.

A vadszőlő már mindenfelé pirosán hódít. Ahol eddig észre sem vettük, ott most kivirultak a falak, kigyújtotta napsütötte levél-lámpásait.

okt. 22

Érettségi találkozó. Olyan, mint egy félelmetesen valószerű álom. Olyan, mint

Orfeusz síron túli találkozása Eurüdikével – mielőtt végleg semmivé válna. Szinte ijesztő ráismerni az arcokra, gesztusokra. Hiszen minden szó ott folytatódik, ahol abbamaradt, magától értetődően, mint a *Rake's Progress* megfelelő jelenlétében. Csakhogy ez a folytatás rövid álom csupán. Hazamegyünk és végleg széthullik az egész.

Talán egyszer majd a Dzsimivel, Öreggel és másokkal is összefutok egy félórára... Velük sem lesz miről beszélgetni. De mennyivel távolibbak ők, mint a Rozi, Husi, akiket tizenöt éve nem láttam?

Semmivel. Ugyanúgy a múlt részei az „élők” is. Még én is. Mert egyfolytában meghalunk. Töredékekre emlékezünk, az élet áradata, valósága, szívverései nyomtalanul eltűnnek.

okt. 26

Félálomban hallottam a vízcsobogást meg az utca tompa zaját. Halkan, de egész éjjel szólt a rádió, görög zene, mint az összes étteremben és taxiban is.

Későn érkeztünk a szállodába, de a nap világa reggel felébresztett. A 8. emeleti teraszon „körbesétáltuk” a várost: mögöttünk az Akropolisz és Lükabetosz csúcsa, jobbra – mint temérdek fehér zongorabillentyű – a város, előttünk pedig a tenger. A levegő még mindig tele volt mézédés illattal és meleggel, sőt, néhányan vízbe is ereszkedtek Kalamaki strandján.

Harminc óra tavasz egy hétté tágult éhező agyunkban.

Visszatértünk a Kemencéshez, vagy a Ponyváshoz, visszatértünk a kutyákhoz, az út szélén tíz éve vesztegelő kis Austinhoz és persze egymáshoz. Eszegettük a tzatzikit, szouvlakit, iszogattuk a jó görög rozét és életre keltek az arcok száz mesében.

„Azt mondd el, amikor...” – így kezdődött minden történet, és a mesék újraélhető örömeivel neveltünk: csak a rítus volt komoly.

okt. 27

– Dede, Dede, játszáll velem! – mondja Matyi követelően, és beszalad az üres szobába. O tudja, hogy Dede mindjárt jön. Percig sem hőköl meg a gondolat.

Hamarosan mindnyájan Matyik leszünk... Csak néhány óráig, napig tűrik agysejtjeink a szembesülést. Szervezetünk ösztönös „matyisággal” tiltakozik a felfoghatatlan ellen.

okt. 30

Reggelre különösen lehűlt a levegő. Két hete még szinte nyár volt, most meg – szinte minden átmenet nélkül – fagyni kezdett. Még délben sem emelkedett a hőmérséklet sokkal fagyponthoz, pedig a nap sütött a javából. Hála a hosszú nyárnak, a fák egy része még zöld volt.

Ma reggel még a lélegzet is megfagyott. Döbbenetes látványt nyújtott, amint a zöld levelek két óra leforgása alatt, mint az eső, hullottak alá a fáról. Ott állt pusztán az órákkal előtte még nyár-lombos fa, alatta térdig érő, mélyhűtött levéltemetővel.

Hirtelen halál. Mint amikor egy egészséges, erős embert váratlanul elhagy az élet,

és csak fekszik, kihűlve, mozdulatlanul. Csak az arca a régi.

nov. 1

Arany sorai, a *Toldi estéje* jutott eszembe. Persze filmen, alámondva az utolsó versszakokat. A sírt látjuk, friss földdel és a hó lassan elered. Hull a tiszta hó.

A kamera ekkor lassan felsvenkel az égre, amely zeneileg és filozófiailag rímeli a sírra. Tekintetünk felemelkedik, most először képes felnézni szabadon, büszkén, szerényen: mint Párizsban a tavaszi ablakokra vagy egy felszálló repülőgépre.

A friss hó betemeti a sírt. Tekintetünk pedig felemelkedik az égbe.

nov. 5

Ez a szél más. Csontokból fúj. Ijedt padlások zörögnek. Holtában világít a levél a fán, ahogy fény vetődik rá, aztán leperreg, megadón, mintha fent fájna. Kihűlt a játszótér. Hideg csövek, vázak. A kis kezek kályhái ceruzát szorongatnak az iskolákban.

A lámpafény ilyenkor már meleget ad. Sötétedik, a falu csendes, csak a harang, a kutyák, a füst, a birsalma. A püspökvérű céklát is kiszedték már, meg a tüzes csipkebogyót a bokorról, és gyertyák égnek egész éjjel az őszi arcok rózsái közt. Nagyanyám házában csak az óra ketyeg, diófaszekrény pattan – s ezzel le is zárja beszélgetését a csenddel. Sötét pincék polcain pihen a nyár, magvakban búvik.

Nézem a fájdalomukban, utoljára sárgán fellobbanó leveleket és azon tűnődöm, miért nem üt szíven a birsalma ős-illata.

Gurul az autó, nemsokára megérkezem. Beöltözünk egymás mosolyába, megérintjük a gépet, és kicsit később már Albánia havasai meresztik felénk szikrázó csúcsaikat. Meghökkenítő szépségű táj! A hegyoldalokban falvak raknak fészket, néhány korty jut a tavaszi levegőből. Rómában zöld pínéák mellett landolunk, Münchenből felszállván havasok bújnak ki a földből. Görögországban még világítanak a virágok – a piros, a sárga, a lila nem is szín, hanem fény –, de a fehér mindegyiknél színesebb, szememen érzem, hogy a fény is energia. Nyüzsgő fényfelszín a víz. Aranyágy, melyben szigetek fekszenek és kelnek.

Hát kell más? Velük ébredünk mi is, Európa hajnalán.

nov. 10

Lassan három hónapja tart a száraz, napfényes idő. Melegről persze már szó sincs, de minden reggel napsütés csíkozza a falat a redőny résein át. Macskáim lustán napoznak az ól tetején, vagy a jó nyárszagú szénában. Térdig sárga avar-sivatagban gyalogolunk, az ég szinte feszül a fénytől.

Éjszaka azért fagy, a cinkék itt ugrálnak az orrunk előtt, két türkizkék szárnyú szajkó pedig dézsmálja a kamraajtó fölé akasztott kukoricát.

nov. 18

Zene szól, térdig állunk a szendvicsek közt, kenem a kenyereket. Most már

összesen négy kutya kavarog körülöttünk. Minden újonnan érkezőt képen nyalnak, nekifutásból. Semmi kétség: buli van!

Éjfél tájt, „megédesedve”, aztán úgy gondolom, menni kéne, mert reggel indulok Tokióba. Mire Pasarétre érek, már félreérthetetlen, nagy pelyhekben hull a hó. Még egy kedves, régi dal a rádióban, természetesen a szánkózásról, és többé nem tudom levakarni a mosolyt a számról.

Utána mély álom – motorbúgás dallamára. Kinyíló szemem elé pedig a Fudzsjama hósapkás csúcsa fordul, reggeli napsütésben, íme, a Nap kapujában!

nov. 20

– Trapézra, lányok! – szólt kedélyes kapitányunk, mert jöttek az utasok.

Európa nyugati felét egyöntetű felhőzet borította. A földön a szürke csacsi füléig sem lehetett látni, vizes köd ült a városokon. Ez az emberek hangulatára is rányomta bélyegét. Legtöbbjük kókadtan, kedvetlenül tette a dolgát. Amint azonban – még a futó is alig jött be – a felhő fölé érve arcul ütött a fény, legszívesebben megráztam volna földi embertársaimat: vegyék már észre, hogy nevetséges bábszínház az egész, fél perc választ el a ragyogástól! Elég volna fölmenni egy magasabb ház tetejére és napozni lehetne! Frankfurtban meg is teheték volna, mert a város néhány kimagasló épülete, toronyháza kikandikált a felhőből, mintha víz árasztotta volna el őket derékig.

Hazafelé az Alpok havas hegygerincei, sütemény formájú csúcsai ültek a semmiben.

Veszélyes dolog hinni abban, amit látunk. A semmiben sziklák leselkednek, és az egyik dimenzióban hetek óta tartó köd a másikban csak 150 méter. Gyalog, sőt négykézláb megtehető!

Hazaérünk. Nevetve lépkedünk a folyosón, a földön nem értik, mi volt ilyen jó?

– Te hová még holnap?

– Párizsba. És te?

– Nekem település Zuglóm lesz... Ugyanis két napot otthon alszom!

Szól a nevetés. Nem azért, mert sok pénzt kapunk, hanem mert láttuk a Napot!

nov. 27

Levetköztek a fák. Már tegnap is alig-alig ült levél rajtuk, de az éjjel jött szél lefésülte a maradékot is. Illetve, nem egészen. A nagy diófán még kitartott egy levél. Úgy középmagasán, egy kinyúló ágon kapaszkodott.

Aztán lehajoltam a farakáshoz, és hátamon éreztem, amint lobban egyet a szél. Visszanéztem a diófára – de már nem láttam sehol a levelet. Sűrű, vastag avar zörgött a lábam alatt, valahol ott lapult ő is. Vajon melyik lehetett? – futott át rajtam a gondolat.

De csak kihűlt levéltestek tömege hevert előttem.

dec. 1

Laca esküvőjén voltunk. Békés megyében, annak is legbékésebb részén, ahol már a madár sem jár (hanem repül), egy egészen kicsi faluban. Már csak az Üveghegy

hiányzott, mert egyébként minden „vót”. Deszkapadló, menyasszonytánc, jó sárga tyúklevés, mákosgubával és eperfahordóban érlelt házi pálinka. Abból Halasék megittak legalább egy liter féldecit, úgyhogy hajnalpírral nekem kellett a kocsiban borogatni őket, és hazavezetni.

Pedig maradtam volna még – ha véletlenül – mesében születtek.

dec. 2

Nagyapa elvitt a Kékgolyó utcai jégpályára. Valamiért jobban tetszett, mint a városligeti műjég. Talán mert ez nem „mű”. Egy tenispályát locsoltak fel.

Ekkoriban már délután négy órakor sötét volt. Az acélkék estét élővé oldották a jégpálya sárga kandeláberei. Teát szorongattunk kesztyűs kezünkben.

dec. 5

A füst laposan szétterült és megállt a völgyben. Fanyar illatába harangszó vegyült a korai szürkületben. Jólesett a ház melege. A szüette szekrény tetején sárga birsalmák ültek, száz év illatát hordozva a tisztító őszen.

Átöleltelek.

Száz év múlva is itt fogunk állni.

Kinn sötét hideg, benn sárga fény. Bea rugalmas léptekkel követi a zene ritmusát, talán dúdol is.

– Mikor jönnek a „nézők”? – így Pisti.

Már jönnek. A kairói utasok egy része súlyos aranyláncokkal érkezik, újjgazdag kirándulók, egy kis nílusi hajózásra vagy vöröstengeri búvárkalandokra vágynak. Meg az arab vendégmunkások. Meg a szabadjegyes takarító néni, aki ismeri a gép minden zugát, de most ünnepély van, érzi: először fog felszállni a masina vele. Kicsit izgul, nem tudja, megismerjük-e. Habozik, zavartan mosolyog, szóljon-e, hogy ő is itt dolgozik. De megismerjük. Rajta nincsenek aranyláncok. Megkérdezi, hol a 12. sor. Ha nem látnám elesettségét, elmagyaráznám neki, hogy a 12. sor bizony pontosan a 11. és a 13. között található. De nem. Neki nem! Ő egy pohár vizet kér, mert kiszáradt a torka. Most más a repülőgép, mint amikor felmossa. Ez a repülőgép él, halk, forró áramok keringenek benne, kigyúlnak a fények, felpörögnek a műszerek. Kezdődik az előadás.

Két órával felszállás után már mindenki alszik. Csak a motor duruzsol és „hussanunk” az éjszakában. Nem vagyok álmos. Lassan a város közelébe érünk, amelynek fényeitől vékony, áttetsző felhőréteg választ el. Nézem, nézem és valami különös fény bújik belém. Mi ez? Na, nem... Alulról a város arany fényei, felülről a telihold világítja meg az áttetsző felhőréteget. Elnevetem magam, mert ilyet kitalálni nem lehet. Erre csak a valóság képes.

Miután az utolsó utasnak távozóban „jó éjszakát” kívántam, majd mélyet szippantottam a – bocsánat! – lópiszi szagú levegőből, jön az első utas, akinek örömteli „jó reggelt” kívánok.

Őrizzük az éjszakát és szorongva várjuk, hogy vajon ma is megteszi-e?

Aztán tanúi lehetünk a nap titkos, de végleges döntésének, hogy ő bizony ma is felkel! Együtt örülünk, mert a világosság jó, a kövek lehullanak és nézzük, figyeljük a forrongó fényeket, amint körbefutnak a horizonton.

Meglestük. És tudjuk, amit a földön még nem. Ott még sötét van, apró házak gubbasztanak a hidegben. De én láttam, amint megszületett, vele voltam! És talán másképp nézek rá akkor is, amikor már teljében ragyog.

dec. 9

Húsos eső esik, langyos a déli szél. A szelídgesztenyék cirkás levelein hegedül a víz. Eürdünk, végre fürdünk! A felhők meleget hoznak, jólesik mélyet szippantani az élő levegőből.

dec. 12

Jeges utakon vergődtünk fel a Várba. A Mátyás-templom ölében már forró lámpák gyúltak, készülődött a zenekar.

Kábelek vezettek ki a kamerától a sötétbe, mintha holmi kedves, nagyra nőtt kutya farka lógott volna ki házából a hideg éjszakába.

A zsongás elcsendesült. Ferencsik keze villant. Mindannyian veszítettünk súlyunkból. Sőt, kissé elemelkedtünk. A *Te Deum* minden molekulája élt és életté szerveződött.

Ugrin a háttérből figyelt, az ő dolga már befejeződött. Csak nekem járt minduntalan az eszem azon a virágbimbón... Amelyhez hasonlatosan ki kellett pattannia egy harmóniának keze és szava nyomán.

dec. 14

Valami különös csillogás költözött közénk. Azottszagú kabátján a megolvadt hőszilánkok apró rádióadóként sugároztak. Erős szélben álltunk és a szél mintha nekem is több felhajtóerőt kölcsönzött volna. Ereztem, hogy azonos a levegő, amelyben mozgunk.

Az ablaknál álltam. A súlyos, vizes hópelyhek megszólíthatatlanul zuhogtak lefelé, örült versenyben, csak egy szélroham kotort időnként közibük, a falhoz vágta, vagy újból a magasba emelte őket. Arcunk még pezsgett a hidegtől és ámulva néztük a vad, szertelen hóesést. Egy perc múlva már a szemközti hegyoldal sem látszott, a vihar közepébe kerültünk, szakadt a hó, forgott a világ!

Pár perc múlva aztán újra kitisztult a hegyoldal, kibukkant a bűvész leple alól. De már minden háztető fehér volt. A varázslatnak vége. Csak ekkor vettem észre, hogy az imént még kanárisárga kerti szék is eltűnt a fehérben. Ez a hó azonban már nem rohant, nem sietett, hanem méltóságteljes nyugalommal hullott.

Könnyű voltam, és a csend most egy oktávval magasabban rajzolta számra a mosolyt.

dec. 15

Jégkardok lógnak az ablak elé, és friss hó hintázik az örökzöldeken, az utca pedig kihalt, fehér. Mögötte azonban ott szóródnak a sárga fények, és minden álmom, minden ébredésem a morajló hangok közé telepszik.

Megtérek a hosszú kékből, hús este fanyar füstjei várnak a faluban, rossz bicikli, kölyökmacska, kocsmá. A tücsökciripelés mögül azonban felszálló gépek dübörögnek.

Itt állok, nézek a Szinyei utca végtelen végezetéig (Morzsi még megvan, kövér), és talán nyugalom az, amit érzek.

dec. 17

Kikristályosodott a reggel.

Magasra, az ablak tetejéig kúsztak a jégvirágok éjjel, s most keresztülömlött rajtuk a napfény, szinte erőszakosan, jégvirág-ragyogással rontva a konyhába. Tea-forró kezünket összefogva néztük a kristályfaragás természeti remekét. A macskák lábaink alatt érdeklődtek az étkezés időpontjáról.

Ma már jégvirágot sem láthatnak az emberek jól szigetelt, nagyszerű lakásaikban. Nálunk is csak ez az egy ablak van „felkenve” virág-fogadásra. A másiktól viszont néhány méterről lehet szemlélni a „madárfát”, amelyen körte helyett ilyenkor madarak ülnek, néha ötvenen. Nézzük a harkályt, szajkót, csuszkapárt és zöldikét, cinkét, fekete sapkásat és kéket, a pirosarcú tengeliceket (talán festékbolt cégerei), aztán a hajnalkék fejű erdei pintyét és többi csivitelő-cserregő-bukdácsoló csapatot.

Sajnálom a városi embereket.

dec. 18

Közelít a Karácsony. Az emberek a város reklámfényei között loholnak, kirakattól kirakatig, egyre idegesebben, fájó torokkal.

Itt más. A nagy hegy fehéren néz. Világít a sötétből. Szinte szikrázik az éjszaka, a fagy szilánkjai égnek kezünkön. Bent forró csészékre tapadnak az ujjak. Zaj van, de béke van. Bejön a kutya, és hangos csattanásokkal lerázza magáról a havat. Kinn Vili csizmái alatt ropog a hó. A fák nyöszörögnek a szélben, legalábbis fiatal ágaik, a vastagabbak hangtalanul tűnnek.

Csak a kályha huhog. Holnap nagy idő lesz!

dec. 20

Hol láttam idén először karácsonyfát? Egy ciprusi kirakatban. Csupa piros szalag és golyócska díszítette, megbújt a többi örökzöld narancsfa között. Szent Lázár temploma arannyal világított, a tengeren halkán locsogtak a vitorlások. Lila-illatú virágok nyíltak az étterem teraszán, ahol vacsoránkat nagy vigasságban költöttük el. Hamarosan mellénk ültek a sziget legkülönbözőbb színű és méretű „muszakái”, egy apró példány fel is ugrott az ölembe, egy kis juhsajt reményében.

Sötétzöld éjjel ringatta még a kikötőt, amikor ébredni kellett. Pirkadatra otthon leszünk.

dec. 23

New York. Minden fényben ott lüktet a Karácsony. Az utcák ezerszólamú, édeskés csilingelése az Empire State Building tetején folyam zúgásává egyesül.

De mi most lenn vagyunk, a nyüzsgő élet részei: mint két hete, ma is elszaladunk a „J. C. Penny-be”. Bolyongunk a „színfalak” között, átszámoljuk a dollárt, az időt, a métert – és csak sokára eszmélünk rá, hogy az az ismerős dal, amit hallunk, valamiért élesen kicseng a New York-i üzlet zsongásából.

„Kiskarácsony, Nagykarácsony, kisül-temár-rakalácsom...”

A polcok közé bekúszó hangokat csodálkozó nevetés váltja fel: Bájos, pöttöm japán kislány áll a nála háromszor nagyobb mackó előtt és forrástiszta hangon énekelget neki. Mellette az édesanyja, japán lány – mint utóbb kiderül – Budapesten ment férjhez. Zenészek mindketten, és most férjével együtt hosszabb időre New York-ba jöttek.

Hirtelen úgy érzem, a világ szeret minket. Olyan, mint az a hatalmas mackó. Félve, idegenül nézünk fel rá, de ő elmosolyodik. New York-tól Tokió-ig a Mi szárnyunk árnyéka érinti a földet!

Barátunkká szelídült a világ.

dec. 25

Fehér borúba süppedt a táj. Sűrű hóesésben szálltunk föl. Második napja esett, szünet nélkül.

Alig több mint egy óra múltán a makulátlan felhőtakaró szakadozni kezdett. Mintha a hó olvadna, egyre táguló foltok távcsövén keresztül láttuk a tengert – mert addigra már fölötte jártunk. Elmosolyodtam a jellegzetesen „bogyrosodó” felhők láttán, hiszen ez biztos jele volt: odalenn tavasz van. Mediterrán vidék felett repülünk, ahol nincs hóesés, felszalad a langyos levegő és suta bárányszerű felhők születnek.

Még egy óra és süllyedni kezdünk. Már száz mérföldről látszik a part, lassan, lépésről lépésre közelítünk felé, hogy szinte irányváltoztatás nélkül szálljunk le a 12-es pályára.

Gyönyörű föld! Szemünk elé nő, mint egy virág, gyorsított lejátszásban. Gyorsítva játszódik le a tavasz, havas szempillánk még szokja a látványt, a narancsültetvényeket, pálmafákat. Hogy kerülök a Genezáreti-tóhoz? A Gecsemané-kertbe? Szőlőt szakítani és hanyatt feküdni a forró, ezeréves köveken. És ha így van, miért volna hihetetlen, hogy Jézus Krisztus jön szembe? Az a göcsörtös olajfa a dombon biztos látta már!

dec. 27

Felsétáltunk a házunk mögötti dombra, ahogy szoktuk, ebéd előtt.

Rengeteg hó esett a napokban. Azon a környéken minden nyom tisztán maradt benne: emberé, kutyáé, madaré. Fent jártunk a nyaralók között. Az egyik házban mégis mozgolódást vettünk észre. A teraszon – ahová nem fújt be a hó – pöttyös abrosz az asztalon, mellette kosarakban ennivaló. Az ajtó tárva-nyitva, bentről zene szól. Ahogy pedig a kertre vetődött a tekintetünk, az egyik fenyőfához támasztva ott állt egy bicikli. Kerékközépig hóban, de ott állt, tévedhetetlenül bizonyítva mindenki számára, hogy a tél, a hó csak rövid átmenet, addig se hagyjuk el magunkat, mert perc sem telik belé és újra itt a tavasz, gurul a kerékpár!

dec. 31

Kék hó
Világító éj
Temető csönd.
Fejünk fölött összeér az ég.

Illatos felhők rohannak
mályva szélben
fáklya fodor-hasában
szédült vetkőzésben.

Surranó mosoly
Eltűnő fények.

JANUÁR, FEBRUÁR...

Telt-múlt az idő.
És közben meséltünk egymásnak – a nyárról.

Egy ismerősöm megkért, hogy vigyek ki egy kölyökkutyát Irakliónba, ahol leendő gazdája várja. Ugyanis csomagként nem akarta feladni szegényt, elutazni meg drága lett volna a kutya kedvéért.

Hogy miért vállaltam el? Kétféle okból. Egyrészt a kutyó miatt, másrészt meg mert „jó bulinak” ígérkezett a játék. Micsoda dolog egy kosár kutyával felballagni a gépre, aztán – némi dédelgetés után – átadni görög tulajdonosának. Sajnos, mire legközelebb Krétára repültem, már eltelt néhány hét, és ismeretlen barátom súlya ezalatt szünet nélkül gyarapodott.

Reggel fél hétkor vettem át a kutyát Ferihegyen. Mire beértem vele az öltözőbe, földig ért a karom. Ott aztán megtörtént az első kölcsönös szemügyre vétel. Mint a 101-ből az egyik, bársonyos pofájú, szimatoló jószág kukucskált felém aggódó szemekkel.

– Na, gyere, kutyó!

Bár az állat „papírjai” rendben voltak, folyamatosan (úgy találtam, percről percre) gyarapodó súlya okán egyenesen felsétáltam vele a TU-154-esre, vám, útlevél meg hasonló hivatalok meglátogatása nélkül. A kapitány – vagány srác és nagyszerű pilóta – persze tudott a „csempészáruról”.

Aztán repültünk. Elhagytuk Belgrádot, elértük a tengert. A kutyó kapott tejet és kinyitottam ketrece ajtaját, hadd nyújtóztassa ki elgémberedett lábait.

– Te jószágos! Hiszen ez kétszer olyan hosszú, mint a kalicka!

Rögtön megértettem, miért ért földig a kezem. Közben a papírokról kitudtuk a kutyó származását, elolvastuk mind a tizennégy nevét és azonnal nagyobb tisztelettel néztünk a kis trónörökösre. A nyaralni utazó gyerekek a konyhában gyülekeztek, simogatni, etetni akarták, csak leszállás előtt lehetett őket újra a helyükre ültetni.

Boldogan vittem a kalickát, benne az én bájos kutyómmal. A reptér kijáratánál átadtam őt még boldogabb gazdáinak, akik végleg kiségitették az összegyűródött kis állatot ketrecéből. Ott állt kajlán, kamaszosan, mozgó orrcimpája csak úgy öntötte feléje a feldolgozandó adatokat, új emberek, virágok, tenger illatát.

Egy pillanatra úgy éreztem, mintha én is nyaralni jöttem volna ide. Egy szédület volt, de egyenértékű talán egy héttel. Egy hétnyi virággal, tengerrel, ismerős emberekkel, akik minket várnak. Különös.

Aztán már indultam is vissza a gépre, amit kicsit üresnek, érdektelennek találtam. Fejcsóválva elnevettem magam: hiányzik a kutyó. Az én kutyóm! És most elvitték.

Csaknem egy év telt el. Hogy, hogy nem, Tibivel Krétára esett a választásunk, hogy néhány napot együtt pihenjünk. Már úton voltunk, amikor eszembe jutott, hiszen Krétán ismerőseink is vannak, akiknek tavaly a dalmatát „kiloptam”. Hirtelen rájöttem, nem véletlenül választottam Krétát: hiszen én már jártam itt, nyaraltam egy hetet és tele vagyok kedves emlékekkel. Csodálkozol? Na, jó, akkor egy órát. Mindegy.

A kutya gazdája – vidám, görög ember – elsőprő barátsággal fogadott, szállást szerzett, szórakoztatott minket. És estére, megígérte, a Kutyót is elhozza a szállodába.

Alig vártam az estét. Tavaly, amikor szomorkásán visszasétáltam a gépre, meg nem fordult a fejemben, hogy ezt a kis „dögöt” viszontlátom. És most itt voltunk egy idegen országban, idegen emberek között, egy sokadik tengerparti bárban, ahová valaki elhozta a bolond kutyáját is. *Ez történt.*

Aztán, hogy én mitől éreztem úgy, hogy otthon vagyok, mitől élénkült a virágok színe nevetéssé, a zene pedig víz csacsogássá, azt nem tudom megmondani. Az én Kutyóm szaladt felém. Kergetőztünk a kerti székek között. Más volt, hiszen megnőtt, de ő volt. Recinát kortyolgattunk a langyos éjszakában, és egyáltalán nem voltam szomorú. A Kutyó két futás közt az asztal körül, beletenyereelt az ölembe, és szemmel láthatóan a fülemet kívánta rágcsálni.

Ez volna a boldogság?

február eleje

Az „A” porta felé jártam, amikor hátam mögött hallottam felszállni őket... Először csak a „nyüsztítő” hang – ez csak 54-es lehet aztán hátrafordulok, mert most kell ott lenniük és HÓFEHÉR CSODÁT LÁTOK, TÖRTÉNIK... a gép szívódik felfelé, belélegzi az ég... nem előrehatol, hanem kibomlik, kivirágzik, halkán áll a levegőben... és csak utána, mikor már kőbe gyökereztem, akkor kezdődik a morajlás; akkor mutatja meg erejét, hatalmát, amikor már térdre borultunk, elnémultunk és nem értjük, mi történhetett. Hiszen néhány TU-154-est már láttunk felszállni.

Igen. De ebben 0 ült. Más magyarázat nincs.

február vége

Nem virágot akar. Akkor mit?

Kezdem sejteni. Csak azt, amit a Jóisten. Semmi mást nem vár tőlem. Ezen elgondolkoztam. Most már tudom, hogy az Öreg velem van, fogja a kezem. Ha pedig méltó leszek szeretetéhez, akkor erővel és örömmel áld meg.

márc. 3

Rám úgy nehezedik a tél súlya, hogy szinte fuldoklóm alatta, nyár végétől az első hóviráig nyomja a mellkasom. De már januártól könnyebbedik és tisztul a világ, mert

hosszabbodnak a napok; ahogy Nagyapa mondta: „Január, február... itt a nyár.”

Először az is öröm, ha a déli napsütés meglangyosítja a havat, az ereszről tócsát csöpög – kávéillat – és a református lelkész sokszobás, öreg háza előtt kotyogni kezdenek a tyúkok. A langyos fényben elálmosodik és erejét veszti az ember, csak ténfereg a hosszú világosságban.

Egy csendes estén kiszagoltam a levegőbe és megszédültem az illatától. Az oxigénnel egy korty tavasz szökött vérkeringésembe, és a megújulásban hirtelen emlékezni kezdtem...

De emlékezni kezdtek a fák is. Tudták, mit kell tenniük. Még annak az éjnek a hajnalán megszólaltak az énekes rigók.

márc. 5

A bot kivirágzik. Talán a gereblyenyél is. A bibliai csoda itt gyakorol a kertben.

A fagymercv szőlőtőkék lenyesett csúcsain egy-egy vízgyöngy jelenik meg; mint a tengerszem. A száraz bot életéről egy vízcsepp árulkodik. Már februárban feszülnek a fák a jövő nyár rejtett lombjai, kicsi, de erős kincsesládákba zárva. A langyos télvége elindította a teremtés kémiáját, az évmilliókkal ezelőtt „beégetett” program szerint. Az adatbázis sértetlen, egy ismeretlen nyár napjai várnak a rügybe préselve, egymásra hajtogatva, kibomlásra készen. Ki akarnak törni és meg akarják kezdeni kalandos életüket a barackfa ágán. A viaszos fedőlevelek engednek az erőnek és rózsaszín pont jelenik meg a rügy közepén. Az almafán zöld koszorúcskák veszik körül a püspökpiros születni készült, a körtén fehér bogyócskák, gyöngysorok. És a föld! Ahogy elgereblyézed a poros avart, előkerül a barna föld és – megdöbbenő – rakétatestű rügyek célozzák az eget! Ki adta nekik az utasítást? Föld alatti bázis adott jelet, hogy mire észreveszem őket, már nagysebességű kilövés tanúja legyek? Igen, nagysebességű, hiszen az idő gyanús dolog, saját óránkkal saját időnkét mérjük és nem vesszük észre a virág mozdulását.

Pedig saját arcunk is változik. Nagysebességgel formálódik az öröklét felé.

márc. 12

Akinek neve van, az él.

„Szeretnék megismerni” – mondom a nemlétezőnek, de csak akkor ismerem meg, amikor először nevéen szólítom őt:

Csongort, Tónit és Cilikét...

Egy név ruhájába bújva, így különbözve végérvényesen, mindegyik másiktól.

Bori néni azalatt az év alatt, amíg nem láttam, befogadott egy kismacskát, „...és akkor Cilikém – mert Cilikémnek hívom – felmászott a padlásra...” De én már nem hallottam a történetet, mert megelégedtem azzal, hogy Cilikém létezik, „személylé” vált, megneveztetett. Senki el nem vitathatja tőle – és Bori nénitől.

Akinek neve van, az él. Megkockáztatom: örökké.

márc. 16

Jött a repülőgép. Nem láttuk, csak a hangja húzott el fölöttünk. Nagy, légcsavaros

példány lehetett, mert messziről is jól hallható, mély bugással töltött el. Aztán ment, egyre messzebb. Mintha lassú, súlyos léptekkel távolodott volna: két-három másodpercenként pontosan fél hangot mélyült a zúgás. Nem szűnt meg, fokozatosan olvadt a következő, de tisztán hallható hangba. Rá kellett figyelni, minden megállt. Lépegetett egyre lejjebb, már-már valószínűtlen mélységekbe, megállíthatatlanul. Talán már nem is hallatszott. Érzékelőegységünk elvesztette a hangot, a hang mélyebben járt az emberi világnál.

márc. 20

... mert tavasz csak falun születik. Ahol tág ég borul ránk és közel húzódnak a csillagok és a morzsolt föld tiszta kezeim között.

Együtt lélegzem a fákkal, látom, amint kikel tojásából a tavasz. Madár melengeti, eső kereszteli.

Itt látom igazán, amint bolyhos rügyekből kilép a levél, dagadó bimbókból kicsorran a virág, szabadon mozdul a szél – és a kutyám. Tudta Proust és Monet, tudta Bergson, az élet épületét a levegő emeli, vízből táplálkozik, fényből öltözködik. Tudták a görögök, a mosolyt napfény kovászolja, és kő sem örökíti úgy, mint a levegő.

Jácint illatában ballag a bogár. Partok, rétek őrzik az életet, messze a városkoporsótól. Hatmilliós krematóriumok füstje száll, lángba borulnak a bűnök.

Talán a fűzfák... talán a fécánfióka... talán a gömbölyödő kancának megbocsát az Úr. Csikója félórája lélegzik saját tüdejével. Már emlékszik a tej illatára.

márc. 26

Tágul a fény. Tudják a rigó-sejtek, mit kell tenniük. Bátor hím énekel a feketefenyő csúcsán, girlandos flótát, sárga, kitátott csőréből szakad a rigódal.

Hosszú a fény. A hatórás hírek után Apu elmondja, a nap már felkelt, és azonkívül megjöttek a gólyák. Ahonnan gépünk nyolc órát repült, ők öt hetet, inerciális rendszer, rádió-navigáció és műholdak segítségével nélkül. Nem látták színes radarképen a közelgő zivatarokat, nem számolta komputer az üzemanyag-fogyasztást szembeszélben. Gólyafejük piciny számítóközpontjában általunk érthetetlen chipek dolgoztak, az érzékelt tájékozódási jeleket egyenesen a szárnyakat vezérlő központba irányítva. Magyarán: megjöttek a gólyák.

Először a hím szállt le a dunántúli fészekre, három napra rá érkezett a párja. A fiatalok idén még Afrikában maradnak. Ha nem lesznek helybéli „rapsicok” áldozatai, jövő tavasszal ők is megtalálják a szülőházat, mint a kenyai járat a ferihegyi pályaküszöböt.

Forrósodik a fény. Érti a fa és hánccsereiben megmozdulnak a nedvek, belefolyik a fény. Cukor lesz belőle. Fényből cukrot melyik kémikus készít? Műanyagot, kevlárt, azt igen, hogy kemények legyenek és könnyűek a szárnyaink, de Tikurilla csak ámul a természet zöldjén, az élő festéken, amelyet néhány nap leforgása alatt világméretben gyárt és szállít Valaki a fáknak.

Rigó-fényű a reggel.

Zöld édesíti.

márc. 29 (Húsvéti séta)

Egy sóhaj a város. Lélegzet a tiszta fényben, tárgyaltan mosoly találkozása az arcokon. Kihullámzik a tömeg, körülnyüzsgik az utcát, templomot, kispreszót, duruzsoltatják a felvevőgépeket. Mint a darazsak, úgy szállnak házról házra, megszagolva, megérintve minden ehetőt-vehetőt, hogy havas hónapokon át érlelt kíváncsiságukat beteljesítsék.

Kinyílnak az ablakok és a járókelők felnéznek a megvillanó, fehér spalettákra, földreszegezett tekintetüket felemelik és látni kezdenek...

Látni; virágba boruló erkélyeket, észrevétlen udvarokat, szomorú fákat. Látni; vonuló felhőket és aranyló tornyokat. Mintha kitakarították volna a várost, lemosták volna a házfalakat – vagy a szemünk élesedett meg? Jár a szél és kongatja a harangokat – a St. Severinben, a Notre-Dame-ban és a túlparton a kis Gerusalem templomban, hömpölyög a hangjuk, át az áradó Szajján, tódulva, mint a tömeg a szűk utcákban.

Kik ők? Honnan jöttek? A fiú, aki fölhajtott szárú nadrágban Molière-t, Francis Jammes verseket és színes Eiffel-tornyokat árul Szajna-parti bódéjában, kik a csevegve napozók egy szobor talpazatánál, az arc, aki rád bámul az étterem üvege mögül, ahová beengedted a macskát? Ki a néger lány, ezer hajfonattal, aki leül melléd a Trocadérónál és eltűnik a Châtelet-nél, és mire vár a fuvoláslány a Métro Roosevelt téri folyosóján?

Utazunk. Közönyös arccal, hiszen azonos az utunk. Beleolvasunk egymás újságjába, rezdületlen arccal bámuljuk meg egymást; van aki leszáll, helyette újak jönnek, a duda szól, és időnként felcsapódik a pótszék. Csönd van és nyugalom.

Suttogva szaladunk a sötét alagútban. Valaki nagyítót vesz elő, hogy jobban lássa a *Le Monde* betűit, az öltönyös úr ölébe vett diplomatafényképezőgépét vesz elő, egy fekete fiú harmonikázik magának. Talán csak azért nem lepődünk meg egymáson, mert minden reggel találkozunk. Nem biztos, hogy mi ketten, de valaki valakivel. Erősödik a fuvolászó, amint vonulunk az egyre tágasabb folyosókon. „*Tunézia – a legszebb tengerpart*” – sárga-kék plakátok sora. Zenekari alapra élőben fuvolázó lány közelében kanyarodik a folyosó; az egyenletes Bach ütemekbe New York képe zakatol bele, sorozatot löve az elhaladókra. Túl a mozgószyenyegen egy csellista ásít játéka közben, szemben koldus öregember patkányszerű kutyával. Átszűrődő Bach. Továbbhullámzó tömeg. Már megcsap az állomás gumiszaga és felharsan a Matro-Tv feltételes reflexé vált reklám-szignálja.

De ma talán még a kutyás koldus is följön a sötétből, hiszen ünnep van, a Feltámadás, talán a tavasz feltámadásának ünnepe. A Notre-Dame oldalánál olyan virágzásba csapott egy fehér virágokat hozó fa, hogy a tűzrendészek attól féltek, átterjed a virágzás a templomra is. A virágkupola alatt gyerekek kiáltoznak és a szemet csiklandó fényben nem lehet látni, hol vet szikrát a rozettás ablaküveg és hol szóródnak le az elfáradt szirmok.

Nem messze a St. Merri templomban magányos orgona szól. A templom üres, csak a forgalmas utcán özönlének az emberek, a Beaubourg és a Châtelet között. De az orgona a kitárt kapun át még a szemközti cukorkaüzletben is zeng, ahol tükrök és színes lámpák alatt, hatalmas kosarakban árulják az édességet. A templomba viszont beárad a napfény, megvilágítja a levegőben úszó port és szél támad az évszázados padok között.

ápr. 2

Kicsit félszegen léptem be közéjük, akikkel megállt az idő. A zene konzervál?

Énekelni jó.

A kocsmában, a templomban vagy a színpadon. Persze, akinek a színpad is megadatik, az tud repülni. Úgy érzem, a rekeszizmomra épül a világ! És épülhet is, mert megtartom, büszkén, erősen!

Mint amikor Cilu néni azt mondta a Vasasban: „Húzd ki magad, vagy te valaki azon a gerendán!” (Persze több feddéssel, mint dicsérettel a hangjában.) Ha kemény lesz a szívem, „mint az olajbogyó magja”, meg az izmaim, meg a rekeszem, akkor felhajtóerő képződik. Egy műszeres megközelítés ugyanúgy összefogja széthulló elemeinket, mint egy Budavári Te Deum.

Mostanában többször meglátogattam a kórust. A próba végén felálltunk – hogy rekeszizmaink megfelelő tartást adjanak – és elénekeltük a *Szép könyörgést*. Hallgattam Ugrin tanár úr meséjét, természet-szavát, rítusát, és úgy találtam, vasárnapi mise helyett ez is megteszi.

ápr. 4

Megindult a föld... Fölfelé indult, és ameddig ellátok, semmiből kibújt energiák hajtanak, alulról zuhannak felém! Millió végtagja szövődik a földnek, lassított tűzijáték színes lövedékei szaladnak egyre magasabbra, egyelőre egyenesen, amint az erős szél sem változtat irányán, de később majd feloldódnak, dallamba hajlanak és átölelik egymást.

A gesztenyefán tegnap még zöld bogyókba gyűrve ült a lomb, most már egymáshoz ragadva, nedvesen, mint az újszülött kölykök, de önálló levélkezdemények nyújtózkodnak rajta. Lány tülevelek kúsznak elő egy törzsből, olyanok, mint a ma született sündisznó tüskéi, japánbirs virágzik kelet-pirosán. Az orgonabokor mentén tán száz friss hajtás, megfialt a bokor, körülötte gyermekei. A nagy luharfa magvai ezrével „másznak ki” a földből, utat kérnek, élni akarnak, valamennyien. Csak néhány centisek, van ahol a fű ellepi már őket, de juharfa-program van a sejtjeikben. Hány mag, hány ezer mag fog elpusztulni, mire egyből sudár-lombos fa lesz, emberderéknyi törzssel? Melyik lesz a kiválasztott? És hová a sok elvetélt lehetőség?

Tele a domb hajladozó fákkal, virágokkal, zizeg-vacog-csipog az élet bármerre nézek, de áprilisban eszembe jut, hogy e tarka sereg kiválasztottak ünnepélye. Minket kiemelt a kegyelem, megszületni. Olyan lottó ötössel kezdjük valamennyien, amihez képest elvirágozni és újra a föld részévé válni, már szinte csekélység. Ennyivel tartozunk a Teremtőnek.

ápr. 6

Egészen kicsiben ugyan, de elődeik formáit idézik a megjelenő levelek. Tagadhatatlan gyermekeik saját bokraiknak, apróban utánozzák a rég földre hullottat. Virágmagzatok, körömmyi mogyorólevelek jönnek, csikóhal a páfrányhajtás, fejét lassan kigöngyöli majd. Magzati állapot. Lehetséges, hogy az élő anyag egy héten belül elborítja a tájat? Megsokasodik és megerősödik a zöld? Felöltöznek a fák és megmozdulnak a virág-embriók?

ápr. 10

Már derékig ér a tavasz! Az útszéli erdő alja zöld, csak a magas fák várnak csupaszon. Alulról gyullad fel a zöld, s kúszik a fa koronája felé. Derékig zöldben áll az erdő, mintha víz árasztotta volna el, lassan terjed tova, egyre újabb részeket világít meg a zöld, mint világosító a színpadot. Szűrt fény, alul, aztán oldalt, középen – és végül nagy fény. A szereplők bevonulnak – mókusok, madarak, rókák –, kezdődik az előadás.

ápr. 15 (Tóparti képek)

Barátságos lúdlány úszik a parthoz, aztán úgy bukik le a víz alá, csúcsos fenekét az ég felé fordítva, mintha ólomsúly rántaná le. Nemsokára két zöldfejű réce száguld el mellettem, hangos repüléssel és fékezéssel, szabályosan becsapódnak a vízbe. (Még négy métert vízisíelnék.) Közben végig kétségbeesetten hápognak, mint akik maguk is tisztában vannak vele, hogy túlsúlyos és ráadásul fékszárny nélküli leszállást hajtanak végre. De aztán a vízben is tovább hápognak, fülem úgy véli, most már elégedetten és bársonyos zöld fejüket hol erre, hol arra forgatják. Egy hattyú – mint valami tiszta tolipárna – lebeg a víz felszínén, csak a teste látszik, hosszú nyakán ülő feje valahol az iszapban kotor táplálékért. Aztán egy fegyelmezetten álló szürkegémét látok meg az öböl túlsó oldalán. Türelmesen kémleli a vizet. Vele szemben ugyanezt teszi a víz fölé hajolva egy másik lény: egy hófehér macska.

Percek múlnak el. A víz apró hullámain táncol a fény.

Egyszer csak hatalmas madár érkezik a levegőből, a friss zöld rétet célozza meg és csak akkor veszem észre, hogy az illető is gém, amikor kiterjeszti boltozatnyi szárnyait és lassan előreengedi pipaszárlábait, hogy puhán rájuk helyezkedhessen. Pár méterre tőle fekete kisbárányok bégetnek, szaladnak szabályos „birkaszínű” anyjuk után. Egy furcsa fa alatt állok meg: az öreg fa törzse – ki tudja, miért – másfél kört csavarodott maga körül.

ápr. 19

Nem a Serengeti Nemzeti Parkban vagyok, csak a falunkban, de nem győzők ámulni sok lakótársunkon. A sarjadó fűben zománckék bogár halad. Találkozik egy pókkal – hátán mintha keleti szőnyeget hordana –, és a farakás felett fekete, „keményfedelű” darazsak zúgnak mélyvonósokként. A záporos színű ég alatt rózsaszín barackvirágok sötétlenek, ők az elsők, amelyek teljesen kinyitották kelyhüket. Rengeteg rovar rá is talál, apró, tigriscsíkos poszméhek táncolnak körülötte és lepkék lebegnek színes pernyeként. Az egyik húslevesszínű, feketén pettyezett, a másik gombafehér, aztán citromsárga és sok hajnalpírlepke is érkezik. Ezek hosszan időznek a kutyatej karvalysárga virágán. A távolból gerle bűg, álmosítón szólózva a cserregő kismadarak kamarája fölött. Az etető környékén 14 meggyvágót számolok meg, még egy-egy sapkás cinke is előfordul, két zöldike összeverekedik a földön és macskám a kamra mélyéről feléjük ugrik, kihasználva a civódók figyelmetlenségét. Egy nyúlánk, barna rigóasszonlca fejénél nagyobb kupac sáros földet visz a fenyőágak közé. Aztán megjelenik az első rozsdafarkú is, érdeklődve integet hosszú faroktollaival. Az apró ibolyákat minél tovább nézem, annál inkább látni kezdem, mi az ibolyakék. Lilán innen, kéken túl, kék a lilán megbolondul.

ápr. 23

Tulipán-kor. Talán első fejezete a megvalósult tavasznak. Mára hirtelen komolyra fordult a helyzet, az ígéretek július-nagyságú lombokká váltak. Fiatal-színűek még a levelek, de a sok eső őserdővé változtatta a kertet. Csak a tulipánok tűzjelzései tűnnek elő térdmagasságból, bármerre járok. A nap átsüt fénypiros ernyőikön, fej fej mellett állnak az április-erejű nyárban.

A tulipán-kor emberei már eszközt használnak – főleg kapát –, és némelyikük képes az értelmes beszédre. Az énekes rigóval még nem vetekszenek, de ha áprilisi éjszakákon sokat hallgatják őket, talán tanulhatnak valamit...

ápr. 28

Sötétkék még a hajnal, finoman permetez az eső. Jó állni a langyos-vizes levegőben, ahol megszólal a fülemüle-dallam.

Mire elér a napvilág az ébredő udvarokba, mi már messze járunk. Repülünk, korán kelő fények felé.

ápr. 30 (Madártávlat)

Ott a Balaton!

Tőlünk délre, 20–30 mérföldre teljes hosszában megmutatkozott a Balaton. Ott feküdt, pont elég messze és pont elég közel. Ragyogó párában sejlett és fegyelmezett térképet rajzolt önmagáról. Az egészről.

Egy pillanatra ugródeszkán éreztem magam, amelyről már csak a Végtelen Vakáció felé repülhetünk. Május vége volt.

Ahogy egy különös kegyelem révén, látóterembe az egész elterülő Balaton képe belefért, úgy fért bele minden ebbe az egy percbe. Az ismeretlen élet illata, amelyet húsz év múltán is a képzelet színezett kékre. Az Új szabadsága káprázott, mint minden igazi emlékképben.

Ott a Balaton. Pont elég messze, hogy ne törje az idő folyamát valóság-darabokká és pont elég közel, hogy még ne vesszen el az arcunkba tolakodó fényben.

május 2

Én tudtam, mint mindenki. De most mégis megdöbentem. Tudtam, hogy így van, mióta világ a világ, ez magától értetődő. De mégis más szembesülni vele. Más tudni és más tudomásul venni, más elhinni, mint hinni.

Mert elámultam, amikor a poros földbe szórt száraz magokból NÖVÉNY NŐTT! Anyag, sőt, mozgási energia keletkezett, élő valami akart kiszabadulni a föld sötétjéből, a csíra azt gondolta, „az idő eljött”, és elindult, olyan erővel, hogy a föld megtöredezett és kipattant a zöld hajtás. A semmi növekedésnek indult. Aztán a néhány centis tövek napról napra megduplázták hosszukat, mintha a nap húzta volna őket maga felé és kibomlottak, dzsungellé változtatva a kertet! A napraforgó magjából hetek alatt lett ember magas növény; hát, hogyne élne, amikor Halad! Felfelé!

De más is van itt. Honnan tudja, hogy ő kukorica, őneki szőlővé, neki meg rózsává

kell növekednie? Ki adott titkos parancsot neki? Tényleg csak vetőmag, amit eltemetünk? Talán saját testünk, életünk is így hajt ki újra egyszer? Csak nem lehetséges, hogy létezés teremthető a Semmiből??

május 3

Ilyenkor még szép a Balaton. Az ösvényen felfelé ballagva csak a kövek morzsolódnak lábam alatt, bogarak zenélnek és lenn, a faluban harang szól. Párafehéren ragyog a nap. Készül a nyár. Egy kerti pad szögei a tél rozsdáját viselik, a hó alatt pihent érintetlenül, hónapokig. Most már a meggyfa-virágzást nézi, virágárnyék védi a nap fűzétől és nemsokára megérkezik az ember, aki elnyújtózik az erős pádon. Várakozással teli a csönd.

Felérek a dombtetőre, s a Balatont áldást osztó kezek, mintha tálcán emelnék elénk. Az égről, a fákról, szememből verődik vissza a tó színe, fátyolfelhő szűrődik össze a zölddel, lágy, tejszínes a tó: Az ég belefolyik az öbölbe.

Az első fűnyírás erős, harapnivaló illatába ütközöm minduntalan. A Vérmező... és végre felvehetem a régi rövidujjút! Kitágul a világ, időnként még a Naphegyig is elmerészkedünk, tele a friss fű kalandhozó szagával! A kökerítések tövében pedig nagy zöldgyíkok napoznak.

Lefolyt közben az ég. A Hullám utca a végtelenbe ugrik.

Megjöttek a gólyák, épp imént láttam lassú szárnycsapásokkal vonulni egyszerre hatot közülük. A karámban háromhetes csikó tolja felém hosszú, bársonyos, kíváncsi fejét. Meleg van. Növényi párával telt a levegő, érezni a rét párás lehelletét. Már szinte sok lenne a hőség, ha a sötétlila orgona hideg virágai nem fednék arcomat.

Leérek a partra. Még csak a falubeli horgászok ülnek a köveken, nem fél a vízisikló sem, percekig lehet figyelni mutatványait a mólón.

Észrevétlen várakozás lakik a csend mélyén. Már szedi ruháit és készülődik a nyár.

május...

... 4 Tenyerembe nőtt a szőlőlevél.

... 5 A bozontos virágból cseresznyemagnál nem nagyobb, de igazi körték lettek.

... 6 Bokáig ér a gyöngyvirág-felhő.

... 7 A patak mentén szétfroccsent a napfény. Napsárga gólyahírcsöppek ragyognak.

... 8 Lilaakác-futamok szaladnak.

... 9 Spírea-erdő-láncok.

... 10 Labdarózsa-habok.

... 11 Amit ma levágunk, holnapra hatalmasabb lesz. Vízésésként árad a zöld. Mélyvíz lett a kert. Térdtől lefelé titok borul a világra. Mélytengeri halak, bogarak járnak csak – vagy olykor mélytengeri macskám.

... 12 Állnak a vadgesztenyevirágok, ballagási díszben.

... 13 Felfutott a levél a jegenyékre.

... 14 Égig ér az élet.

... 15 Fehéren lobban a május. Minden, ami később észrevétlenül olvad be a

nyárba, ami útszéli gyom, bozót marad, az felágaskodik, ünneplőt ölt és megszólal: kimondja nevét.

... 16 Levelek milliárdján világít a tölgy-zöld-fény. Újra fény-ruhában forognak a fák, amint elsuhanunk mellettük. Kinek hirdetik? Hogy bírják türelemmel? Talán mert valaki először látja őket? Azt hiszi, álmodik. De kiderül majd, hogy él.

május 17

„...és ott álltunk az orgona-viharban, tavaszban, forróságban, fehéren, gazdagon! Most már tényleg miénk volt a repülőgép. »Itt a Lima-Charlie-November« – szól egy hang, megérintem a gép hűvös fémtestét, lépcső nélkül kitért ajtaja a végtelenbe nyílik. Kiszállunk, és a tavasz köszöntőt küld, megkeresztel minket, prüszkölve, nevetve csapja hozzánk illatos vizét, hogy a TU-154-es csöpögő szárnya alá menekülve, futógondolák védelmében örüljünk egymásnak, és a szárny szent vize a mi csapzott hajunkba hulljon – örök kereszttségként.”

május 18

Felszállunk. Még nem tudom, csak teszem. Először, szívverés természetesen.

Aztán veszem a bátorságot és felnézek a képernyőről, ki az ablakon, az ablakon pedig beomlik Párizs. A balszárny mélyre merül, mintha megmártózna a Szajna vizében, utcák integetnek. Ébresztő!

Ha tudnék, felállnék, de tartanak az övök, magához köt a repülőgép. Lassan megértem, hogy mi a feladat. Nem sírni, nem nevetni.

Repülni.

május 20

Forró, vad tavasz! Kék erővel dörzsöl a víz, különös, hal- és sóillatú virágok ülnek a partfalon, nagy, mályvalila fényforrások. Lógnak, lehullanak a cserépvörös sziklák alá, mintha a víz vonzaná őket. Atlátszó a tenger, a mirtuszok közül víz alatti kövek közé látunk, emelet magasból, ablakon át.

Jó ez a zene, végre más, mint máshol! A tenger illatába rostonsült birkahússé keveredik. Vízisíelők szántják habosra a nyugodt felszínt, kamillaszerű, nagy, sárga virágszemek várnak, már forró a napfény, püspökpiros bimbótük bomolnak leander arcává.

május 21

A lány faleveleken szinte átvilágított az esti fény. Csillogó, fekete macskakövek koppantak, s a lámpatestek körül muzsikáltak a lepkék. Próbáról jöttünk, gyalog a Margit körúton, mélyeket lélegezve a tavaszból.

Fénykép-tisztán álltam az estében: a zöld levélnesz áthatolt az időn. Meghőmpölyödött, és János, Péter, Miklós alakja feloldódott benne, szétterült, mint a virágillat.

Hová gurul a hang, a mozdulat? A fénykép határozottabb a valóságnál. Aki nincs

itt, nem létezik? Hiszen csak „vegyi úton” állítható elő emléke. Egy kihagyott nap: egy nap halál. Hát, legyen nagy bál, szünet nélkül együtt, mindannyian! Sőt, jöjjenek ők is, akiknek élő ideje csak bennünk dobban. Nincs különbség.

Ma virágzivatar volt. Az eső és a szél leverte a gyümölcsfák szirmait, mesebeli rózsaszínre pettyezve a friss zöld füvet. Olthatatlan illatú a levegő. Csak sétálunk előre, nap mint nap. Halkan kilépünk testünkől, mint bogár a bábjából. Levetközünk, tucát holttestet hagyva magunk után, s csak megyünk előre, visszük az örökítőanyagot.

Hogy újra tavasz legyen.

május 22

A gesztenyefák alagúttá nőttek fölöttünk, összeborultak, fehér fáklyáik világítanak a zöld zuhanásban. Oltár-magas az erdő.

Klotildliget világvégi utcájában, annak is a végén, égis érő folyondárok közt kis kapu vezet a házhoz. Csikorog a zár, hűvös pinceszag. A lepkét almaszirom kergeti, s kizöldül a fű, amint átbálgat rajta a napfény.

Apró, lencseszerű virága van annak a bokornak, amelynek szirmait hajamba szórtad.

május 23

Párizs a fény városa? Persze, a napfényé.

Párizsban tavasz van, de már Feltámadás utáni, megelégedett, magára ismert tavasz. Már tele-tulipán vízillatos levélernyő.

A St. Eustache templomban lila fénnel dobál a nap, galambok repülnek. Fény cikázik vissza a drága ékszerekről, fehér kosztümökről, kirakatokról. Párizs-piros napvászna fészülnek, s a szökőkútnál tíz éve hevernek az emberek, a megérkezett tavaszban.

A francia nevek „vérkeringenek” velem – de hiszen már órák óta itt vagyok. Nem lehet, hogy ne tudjam, mit adnak a Châtelet-ben, ki énekel a St. Merrí templomban és milyen virágokat ültettek a Rond Point „jardin”-be!

május 26 (Pünkösöd)

Az alkonyat színei úgy omlottak sötétkék estévé, ahogy a parázsló zsarátnok omlik össze a hamvadó tűzben. A lüktető-bujkáló parázs mintha kifolyt volna az izzó fadarabból. A mozgó lélek távozik így hamuvá roskadó testünkől.

Forró arccal bámultuk a kifehéredő akácrönköket. Vajon a tűz egyszer csak kibújik tárgyából, vagy része, állapota a rönknek? Utóbb az igazság, legalábbis másként nehéz elképzelni. És akkor, amint a tűz a tárgynak, úgy lélek a testnek különös állapota talán... legalábbis egyelőre másként nehéz elképzelni.

De van még kérdésem! Hová lettek a harminc éve kitartó ökölkemény akácrönkök, amit idecipelni még olyan nehéz volt? Pelyhes hamu ül csak a helyükön. Persze, energia, meleg lett belőlük. Úgy is mondhatnánk, a horzsoló ráncokba zárt energia kiszabadult végre! Megmozdult és felforrósodott. Ha jól értem, el kell égni ahhoz, hogy éljünk?

Langyos volt az este, mintha délen járnánk. A sötét pünkösdi rózsák illata megédesítette a füstöt. Halkan pirregett a tücsök és még sokáig néztük a kihúnyó tárgyakat. A késő májusi ég még mindig világolt a vörösfenyők felett.

május 29

Orgona-kor. Hullámokban omlik a virág; lila zivatarban fürdünk, eső-fürtök orgonabogyói peregnek. Közönséges árokszélek magasztosulnak fel, mert kivirágoznak, illatos étellel telnek meg és egyre több tavaszra emlékeznek, egyre dúsabb bokrokat hoznak, egyre gazdagabb virágzattal hordozzák a bennük eltemetett életet: gyerekkori arcokat, selymesősz haját, a napfényben fehérlő pelenkákat, biológiailag átalakult bőrödet. Megisszák a múltat, kikelettől napestig, ki nem hagyva egy percet sem, feldolgozzák, amit én elhagyok, elfelejtek, ami kihullik kezemből, mint a súlytalan tárgy. Megisszák Esztert, a biciklit, a sárga csibéket, megisszák lárva-ál testünket, a sok gyöngéd tavaszt, felragyogó arc-fényeket. És újra teremtenek mindent, mert magukban hordozzák az örökítő anyagot, amely virágba emeli őket.

Orgona-kor. Benne virágzik most már egész, mögénk hulló életünk.

május 30

Látom az óriás mandarinvörös holdat, amint felsétál a háztetőre, a fenyő fekete árnyékát derített égbolton; a pénztárca-bőrű erdei siklót mélybarna, meleg szemével és a kék hajnalkát, amint szirma elsimul, mint a tenger.

Belélegzem a szél folyékony akácillatát, a bodza aranysárga hintőport szór a kutya orrára, beleharapok a mézszínű szénába és meghallom a muskátlik imáját. Kezembe veszem a követ, amely golyósima és csillogó fehér, mint a fagyalt, aztán hagyom, hogy a hangyakönnyű május bársonytappancsával megérintsen.

május 31

A templomsárga ház falai itták az üde fényt. A vastag falak mögött hús félhomály honolt, még tán az elmúlt évszázadból hordozott levegőrészecskéket.

Reggelire kint terítettünk. Hajladozó fenyőárnyak szeletelték a vaját, s a frissen bugyogó tejben megfürdött a napfény. Vidám csevegés folyt, tévéfelvételekről, dunai evezésről, harapós őzekről.

Néztem a megiombosodott fákat, hallgattam a nevetést, aztán megszólaltam:

– Tudtam... Látjátok? Tudtam! Én megmondtam, már januárban is, és csak mosolyogtatok rajta! Tudtam, hogy éljön a nyár! – és felugrottam a székről.

Percekig szólt a nevetés. Betöltötte a rétet, visszhangja a Balatonról verődött vissza, aztán eljutott a Vérmezőig, sőt, a len-kék tengerig is, meg vissza, a faluba.

És Nyár lesz most már mindig...

Készült 500 példányban

**Ez a
480
példány**

**ISBN 963 640 151 9
ISSN 0866-4420**

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

**990245 Tótfalusi Tannyomda, Budapest
Felelős vezető Nagy Lajos igazgató**

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
